

ประวัติและความเป็นมาของสำนักการแพทย์ กรุงเทพมหานคร

ประวัติและความเป็นมาของสำนักการแพทย์ กรุงเทพมหานคร

โดย ทัศนีย์ ทองประทีป

ประวัติต้นกำเนิดสำนักงานสุขของกรุงเทพมหานคร (ก่อนการก่อตั้งสำนักการแพทย์)

การดูแลผู้ป่วย ณ ศิริราชพยาบาล
ในยุคแรก

การรักษาผู้ป่วย ณ ศิริราชพยาบาล
ในยุคแรก

งานด้านการแพทย์และการสาธารณสุขในกรุงเทพมหานคร ได้มีการเริ่มขึ้นในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยทรงมีพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ ก่อตั้งโรงพยาบาลศิริราช ขึ้นในปี พ.ศ. ๒๔๓๑ หลังจากนั้นเมื่อประมาณปี พ.ศ. ๒๔๔๐ หรือรัตนโกสินทร์ศก ๑๑๖ (ร.ค. ๑๑๖) กรุงเทพมหานครขณะนั้นมีประชากรเพียงสามแสนคนเศษบ้านเมืองมีสภาพเป็นชุมชนหนาแน่น ทำให้เกิดการระบาดของโรคต่างๆ หลายโรค ได้แก่ ไข้หวัดใหญ่ ไข้ทรพิช และกามโรค รัฐบาลจึงได้มีการจัดตั้งโรงพยาบาล เพื่อรับผู้เจ็บป่วยเข้ารับการรักษาขึ้นเป็นครั้งคราวตามการระบาดของโรคทั้งนี้โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการจำกัดขอบเขตการระบาดของโรคดังกล่าวมิให้มีการแพร่กระจายออกไป พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเจ้าพนักงานแพทย์สุขาภิบาลและเจ้าพนักงานช่างใหญ่เป็นผู้บริหารงาน โดยขึ้นตรงต่อเสนาบดี กระทรวงศึกษาธิการ พร้อมตราพระราชกำหนดสุขาภิบาลกรุงรัตนโกสินทร์ศก ๑๑๖ มีเนื้อความสำคัญเกี่ยวกับการกำจัดขยะ ลิงปฏิญญา การปลูกสร้างหรือซ่อมโrongเรือนที่จะเป็นเหตุให้เกิดโรคได้ โดยแต่งตั้งนายแพทย์ บี.อี.ช ในดิงเกล เป็นแพทย์สุขาภิบาล และกัปตัน เยภาตอง เป็นนายช่างสุขาภิบาล เพื่อทำหน้าที่เจ้าหน้าที่สุขาภิบาล ต่อมาก็ได้ยกฐานะเป็นกรม เรียกว่า กรมสุขาภิบาล (สำนักนโยบายและแผนกรุงเทพมหานคร, ๒๕๔๒ : ๑๗๗)

ต่อมาได้มีประกาศและออกพระราชบัญญัติอื่นๆ อีก เช่น พระราชบัญญัติสำหรับตรวจป้องกันโรคลัตว์พาหนะ ร.ศ. ๑๑๙ ประกาศจัดการป้องกันกาฬโรค ร.ศ. ๑๒๓ พระราชบัญญัติป้องกันลัณจโรคง ร.ศ. ๑๒๗ พระราชบัญญัติแจ้งโรคระบาด ร.ศ. ๑๓๒ (พ.ศ. ๒๔๕๖)

เมื่อวันที่ ๒๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๔๑ สมเด็จพระปิยมหาราช พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานที่ดินของหลวง เนื้อที่ ๓ ไร่เศษ ณ ตำบลพลับพลาไชย อำเภอป้อมปราบศัตรูพ่าย จังหวัดพระนคร พร้อมทั้งพระราชทานเงินเพื่อดำเนินการก่อสร้างอาคาร จำนวน ๒๘,๘๗๒ บาท เพื่อสร้างเป็นอาคารเรือนไม้ชั้นเดียวสำหรับรักษาเฉพาะกามโรค ซึ่งขณะนั้นเป็นโรคระบาด

ประจำท้องถิ่น เมื่อสร้างโรงพยาบาลเลร์จ กรมสุขาภิบาล กระทรวงศุลกาล ไม่มีงบประมาณในการดำเนินการ โรงพยาบาลกรมพลตราระเวนหรือโรงพยาบาลตำรวจในขณะนั้นมีเดียงรับผู้ป่วยที่เป็นพลตราระเวนเพียง 12 เดียง มาขอเช่าเรือนโรงพยาบาล จึงมีชื่อเรียกันในสมัยนั้นว่า โรงพยาบาลกรมพลตราระเวน และเปิดดำเนินการในวันที่ 7 กรกฎาคม พ.ศ. 2443 สามารถรับผู้ป่วยได้ 36 เดียง เมื่อได้ขยายขอบเขตการรักษาโรคในสาขาอื่นๆ เพิ่มเติมออกไป จึงได้เปลี่ยนชื่อเป็นโรงพยาบาลกลาง เมื่อวันที่ 20 มีนาคม พ.ศ. 2458 (ยลชัย จงจิระคิริ, 2552 : 31; คัมภีร์ มัลลิกามาส, 2510 : 123-124)

โรงพยาบาลกลาง นับว่าเป็นหน่วยงานที่เก่าแก่และมีความสำคัญของสำนักการแพทย์ จึงขอกล่าวถึงประวัติของโรงพยาบาลตามบทนิพนธ์ของอดีตผู้อำนวยการโรงพยาบาล คือ นายแพทย์บุลศักดิ์ วัฒนาสุข (เทศบาลนครกรุงเทพในรอบ 21 ปี, 2501 : 132-133) ดังนี้ แต่เดิมโรงพยาบาลกลางมีฐานะเป็นโรงพยาบาลของรัฐบาล สังกัดกระทรวงศุลกาล ได้ให้บริการบำบัดรักษาโรคภัยไข้เจ็บแก่ประชาชนโดยทั่วไป ไม่เลือกชาติ ชนชั้น และวรรณะ นับตั้งแต่ เปิดบริการเมื่อปี พ.ศ. 2458 ต่อมาในปี พ.ศ. 2477 - พ.ศ. 2478 จึงได้สร้างอาคารสถานที่ 3 ชั้นครึ่ง แทนเรือนไม้ ทางด้านถนนเลือป่า เพื่อเปิดแผนกเภสัชกรรม แผนกกลาง แผนกโรคกระดูก และแผนกผ่าตัด และเริ่มรับคนไข้ประเภทสามัญและพิเศษ ต่อมาในวันที่ 17 พฤษภาคม พ.ศ. 2479 โรงพยาบาลกลางได้โอนไปอยู่ในสังกัดแผนกโรงพยาบาล กองสาธารณสุข เทศบาลนครกรุงเทพ เมื่อว่าจะโอนสังกัดแล้ว แต่กรรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุขยังได้ให้ความร่วมมือจัดส่งแพทย์ที่เป็นข้าราชการในสังกัดมาช่วยดำเนินการด้านการรักษา (บุลศักดิ์ วัฒนาสุข, 2501 : 132-133) โรงพยาบาลได้มีการปรับปรุงเพิ่มเติมในปี พ.ศ. 2481 เพื่อสามารถใช้เป็นที่พักและโรงเรียนพยาบาลพดุงครรภ์และอนามัยได้ในปี พ.ศ. 2489 จนเมื่อวันที่ 15 ตุลาคม พ.ศ. 2506 รัฐบาลได้อนุมัติโดยตรา “พระราชบัญญัติเวนคืน สังหาริมทรัพย์ในท้องที่ที่ตำบลป้อมปราบศัตรูพ่าย อำเภอป้อมปราบศัตรูพ่าย จังหวัดพระนคร พ.ศ. 2506” โรงพยาบาลจึงได้ที่ดินจากการเวณคืนสร้างอาคารเพิ่มเติมทั้งหมด เป็นเนื้อที่ 10 ไร่ 3 งาน 24 ตารางวา ในปี พ.ศ. 2538 โรงพยาบาลกลางได้ปรับปรุง ก่อสร้างอาคารอเนกประสงค์ 20 ชั้น เพื่อทดแทนอาคารหลังเก่า ได้เปิดใช้อาคารอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 27 มิถุนายน พ.ศ. 2548 โดยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยาม บรมราชกุมารี ปัจจุบันโรงพยาบาลกลาง มีอายุครบ 111 ปี (ยลชัย จงจิระคิริ, 2552 : 37)

นายแพทย์บุลศักดิ์ วัฒนาสุข

เรือนไม้ 2 ของโรงพยาบาลกลาง

(ในปี พ.ศ. 2477)

นายแพทย์ประเสริฐ นุตกุล

โรงพยาบาลตากสินในอดีต

หน่วยงานสำคัญที่มีความเก้าแก่ของสำนักการแพทย์อีกแห่งหนึ่ง คือ **โรงพยาบาลตากสิน** ในปี พ.ศ. 2447 รัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ ให้สร้างโรงพยาบาลขึ้นอีกแห่งหนึ่ง คือ **โรงพยาบาลโรคติดต่อ** ซึ่งในสมัยนั้นมีการระบาดของไข้กาฬโรค โดยก่อสร้าง ณ ริมแม่น้ำเจ้าพระยาตอนใต้ (ฝั่งธนบุรี) บนพื้นที่ดินขนาด 7 ไร่ 74 ตารางวา ให้ชื่อตั้งร่วมกับกรมสุขาภิบาล กระทรวงศุลกาล ต่อมาได้ย้ายไปสังกัดกรมสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย เมื่อ พ.ศ. 2451 ต่อมาปี พ.ศ. 2480 ได้เปลี่ยนแปลงเป็นโรงพยาบาลทั่วไป ชื่อ **โรงพยาบาลเทศบาล** และได้มีการเปลี่ยนแปลงไปตามความเหมาะสมการบริหารงานอีกหลายครั้ง โดยปรับปรุงอาคารเป็นตึก เพื่อเป็นสถานพักรพื้นสำหรับผู้ป่วยจากโรงพยาบาลกลางและชิรพยาบาล จึงมีฐานะเป็นกองหนึ่งในสังกัดโรงพยาบาลกลาง เรียกว่า **โรงพยาบาลพักฟื้นหรือกองสถานพยาบาลพักฟื้น** ต่อมา มีการพัฒนาเพื่อให้เป็นโรงพยาบาลรักษาโรคทั่วไป เมื่อรัฐบาลประกาศจัดตั้งเทศบาลครหหลวงขึ้น โดยรวมเทศบาลครหຽงเทพและเทศบาลครหวนบุรีเข้าด้วยกัน โรงพยาบาลพักฟื้นจึงเปลี่ยนชื่อเป็น **โรงพยาบาลเทศบาลครหหลวง** โดยมี นายแพทย์ประเสริฐ นุตกุล เป็นผู้อำนวยการโรงพยาบาล จึงเปลี่ยนเป็น **โรงพยาบาลกรุงเทพมหานคร** เมื่อวันที่ 18 ธันวาคม พ.ศ. 2515 และได้รับพระราชทานนามจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ ให้เปลี่ยนชื่อเป็น **โรงพยาบาลตากสิน** เมื่อวันที่ 11 กันยายน พ.ศ. 2516 ต่อมากรุงเทพมหานครได้มีการจัดระเบียบบริหารราชการใหม่ โดยกำหนดให้มีสำนักการแพทย์ขึ้น โรงพยาบาลตากสินจึงแยกจากโรงพยาบาลกลาง เป็นโรงพยาบาลในสังกัดสำนักการแพทย์ เมื่อวันที่ 3 เมษายน พ.ศ. 2517 (รายงานประจำปีสำนักการแพทย์, 2534 : 5 - 6)

หน่วยงานที่สำคัญของสำนักการแพทย์อีกแห่งหนึ่ง คือ **วชิรพยาบาล** ซึ่งเป็นโรงพยาบาลที่ก่อตั้งขึ้นตามพระราชดำริแห่งองค์พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่จะทรงสร้างถาวรวัตถุอันเป็นสาธารณประโยชน์อย่างต่อเนื่องนิกร จากบทนิพนธ์เรื่องประวัติวชิรพยาบาลของนายแพทย์เสนอ ตัณฑเศรษฐี (2501 : 136 - 137) (ผู้อำนวยการสำนักการแพทย์คนแรก ดำรงตำแหน่งระหว่าง 1 มกราคม พ.ศ. 2517 - 30 กันยายน พ.ศ. 2520) กล่าวว่า พื้นที่เดิมเป็นกรรมสิทธิ์ของพระสรรพการหิรัญกิจ (นายเชย สรรพการ) บ้านเลขที่ 671 ถนนสามเสน

อำเภอตุลิศ จังหวัดพะรนนคร บริเวณโดยรอบมีทั้งที่ราบเนินดินสูง อุโมงค์ ภูเขาจำลอง โขดทิน ตันไม้ใหญ่น้อยเป็นจำนวนมาก มีทางคดเคี้ยวแบบสวนสาธารณะโบราณ หรือที่เรียก ทิมพานต์ปาร์ค และมีคลองโดยรอบลีสเลี้ยมแล้วบรรจบกัน ที่เรียก คลองอังโกล แหล่งลงสู่แม่น้ำเจ้าพระยาเดิมที่เป็นบ้านตึกเก่า พื้นทำด้วยไม้สัก 2 หลัง บนพื้นที่ 27 ไร่เศษ ต่อมาทั้งที่ดิน บ้านตึกสิ่งก่อสร้าง และสวน ตกเป็นกรรมสิทธิ์ของแบงค์สยามกัมมาจลทุน จำกัด จนกระทั่ง ร.ศ. 131 (พ.ศ. 2455) พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาวชิราฐ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรง สละพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ซึ่งที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้าง ในโฉนดเลขที่ 145/3354-5/อ เลขที่ 19 ในราคา 240,000 บาท เพื่อใช้เป็นสถานพยาบาล โดยพระราชทานให้เป็นสิทธิ์แก่ ประชาชนตามประกาศพระราชนองการ ลงวันที่ 2 มกราคม พ.ศ. 2455 การควบคุมโรงพยาบาล เป็นหน้าที่ของกรมสุขาภิบาล พร้อมพระราชทานนามว่า “**วชิรพยาบาล**” จึงเป็นโรงพยาบาล ที่ตั้งอยู่ในตอนเหนือแห่งพระมหานคร

การเปิดกิจการวชิรพยาบาลในเบื้องต้นนั้นได้รับการช่วยเหลืออย่างด้านจากพระยา วิรชเวชกิจ หรือ นายแพทย์ติลลิกี (Dr. Tilleke) ซึ่งเป็นแพทย์ประจำอยู่ที่โรงพยาบาลสามเสน สังกัดกรมสุขาภิบาล กระทรวงศุนวก្តารบาล โรงพยาบาลสามเสนนี้ตั้งอยู่บริเวณเชิงสะพานแดง (สะพานชี้ยื่นจากถนนสุขุมวิทยังสู่แม่น้ำเจ้าพระยา) ถนนสุขุมวิทในอดีตใช้ชื่อว่า ถนนดวงเดือนนอก โรงพยาบาลสามเสนแห่งนี้เป็นห้อง抢ไม้ชั้นเดียวประมาณ 25 ห้อง เป็นพื้นที่เช่าจากกระทรวง พระคลังข้างที่ ความช่วยเหลือที่วชิรพยาบาลได้รับจากโรงพยาบาลสามเสนประกอบด้วย 医師 เวชภันฑ์ และครุภันฑ์ โดยมีนายแพทย์ติลลิกี

เป็นผู้อำนวยการวชิรพยาบาลคนแรก

เมื่อวันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ. 2457 กระทรวง ศุนวก្តารบาล ได้ทูลเกล้าถวายความเห็นว่าสมควรรวม โรงพยาบาลสามเสน เข้ากับวชิรพยาบาล ทำให้ วชิรพยาบาลนอกจากตรวจนรักษาผู้ป่วยนอกแล้ว ยังรับผู้ป่วยโสดกรรม ผู้ป่วยสูติกรรม มีเตียง สำหรับผู้ป่วยโรคเบาหวาน ได้แก่ อหิวาต์กโรค ไข้ทรพิษ และมีห้องผ่าตัดใหญ่ ในขณะนั้นโรงพยาบาลรับผู้ป่วย ได้ประมาณ 50 เตียง

นายแพทย์เสนอ ตั้มทเครชชี

นายแพทย์ติลลิกี (Dr. Tilleke)

ตึกวชิรานุสรณ์ วชิรพยาบาล

ในปี พ.ศ. ๒๔๖๘ ได้มีการเปลี่ยนแปลงการบริหารระบบราชการใหม่ โดยยุบรวมกระทรวงนครบาลกับกระทรวงมหาดไทย กรมแพทย์สุขภิบาลจึงได้ขึ้นตรงกับกรมสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย และได้เปลี่ยนชื่อเป็นกองสาธารณสุขพระนคร

ระยะแรกของ **กองสาธารณสุขพระนคร** ประมาณปี พ.ศ. ๒๔๗๒ มีหน้าที่ควบคุมการสาธารณสุขในอำเภอชั้นในของจังหวัดพระนครและธนบุรี สำหรับในพระนครได้จัดตั้งที่ทำการสุขภิบาลและสาธารณสุข รวม ๗ แขวง ดังนี้

1. แขวงพระนคร ตั้งอยู่ที่กองสาธารณสุขพระนคร ในกระทรวงมหาดไทย
2. แขวงบางรัก ตั้งอยู่ที่สุขศala บางรัก
3. แขวงป้อมปราบ ตั้งอยู่ที่ตึกกองโอลิมปิก (ปัจจุบันคือกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์)
4. แขวงปทุมวัน ตั้งอยู่ที่ตึกกองโอลิมปิก
5. แขวงดุสิต ตั้งอยู่ที่กองสาธารณสุขพระนคร
6. แขวงลัมพันธวงศ์ ตั้งอยู่ที่ตึกกองโอลิมปิก
7. แขวงพญาไท ตั้งอยู่ที่กองสาธารณสุขพระนคร

ส่วนจังหวัดธนบุรี มีที่ทำการอยู่ที่สุขศala เจ้าคุณพระประยูรวงศ์ และสุขศala จันทร์ฉิมพลอย ต่อมาได้มีการจัดตั้งสุขศala ขึ้นตามสถานที่ต่างๆ ทั้งในพระนครและธนบุรี ได้แก่

1. สุขศala สามแยก เป็นตึกแกร่งต้าน震ภัย เชื่อมกับถนนเยาวราช ต่อมาได้ย้ายไปตั้งขึ้นที่จังหวัดธนบุรีแทน เป็นสุขศala บ้านสมเด็จ ในปี พ.ศ. ๒๔๗๕
2. สุขศala บางรัก ตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๘๓ ปัจจุบันคือโรงพยาบาลเลิศลิน
3. สุขศala ตลาดพลู เป็นตึกแกร่ง ๒ ชั้น ในตลาดพลู แล้วย้ายไปตั้งที่สุขศala จันทร์ฉิมพลอย เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๘
4. สุขศala บ้านสมเด็จ อยู่ข้างตึกพักข้างนอกของโรงพยาบาลสมเด็จเจ้าพระยา แล้วย้ายไปตั้งที่สุขศala เจ้าคุณพระประยูรวงศ์ เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๙
5. สุขศala วัดภารวนาราม ในคลองบางกอกน้อย เนื่องจากกิจการไม่เจริญจึงได้ยุบไปเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๘๔

สุขศala บางรัก ถนนสาธารณะ

ต่อมาในเดือนมิถุนายน ปี พ.ศ. 2469 วชิรพยาบาล ได้โอนมาอยู่ในสังกัด กรมสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย (ประวัติวชิรพยาบาล, 2543 : 43)

เนื่องจากการแพทย์เจริญรุ่งหน้ามากขึ้น สถานการณ์การระบาดของโรคต่างๆ จึงลดจำนวนลง ทำให้ทั้งโรงพยาบาลกลางและวชิรพยาบาลได้มีการพัฒนาการให้บริการจน มีลักษณะเป็นการบริการของโรงพยาบาลทั่วไป เพื่อสนองความต้องการของประชาชนใน ขณะนั้น และได้โอนมาสังกัดแผนก โรงพยาบาลกองสาธารณสุข เทคบาลกรุงเทพ ในปี พ.ศ. 2479 และ พ.ศ. 2480 ตามลำดับ จึงนับเป็นจุดเริ่มต้นของการแพทย์กรุงเทพมหานคร นับแต่นั้นเป็นต้นมา

เพื่อให้ผู้อ่านได้เข้าใจถึงภารกิจของกองสาธารณสุขพระนคร จึงขอกล่าวถึงประวัติของ การบริหารราชการของเทคบาลกรุงเทพ พอสังเขปดังนี้

จากประวัติการจัดระเบียบบริหารของเทคบาลกรุงเทพ ที่นิพนธ์ในหนังสือเทคบาล นครกรุงเทพ ในรอบ 21 ปี โดย นายพันธ์ ไชยนันทน์ (2501 : 92) ซึ่งดำรงตำแหน่งหัวหน้า กองกลางในขณะนั้น ระบุว่าได้มีพระราชบัญญัติจัดตั้งเทคบาลกรุงเทพขึ้น เมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม พ.ศ. 2479 ในระยะแรกสถานที่ตั้งสำนักงานของเทคบาลยังไม่มี ต้องเช่าสถานที่ เอกชนเป็นที่ตั้งสำนักงาน ณ ถนนกรุงเกษม ใกล้สะพานขาว และได้จัดแบ่งส่วนการบริหาร ออกเป็น 8 กอง ดังนี้

1. สำนักปลัดเทคบาล
2. กองคลัง
3. กองผลประโยชน์
4. กองช่าง
5. กองถนน
6. กองสาธารณสุข
7. โรงพยาบาลกลาง
8. วชิรพยาบาล

นายพันธ์ ไชยนันทน์

ศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร

พระยาภรตรราช
(หม่อมหลวงทักษิณ อิศราเสน)

ต่อมาเมื่อวันที่ 27 พฤษภาคม พ.ศ. 2480 เทศบาลกรุงเทพ ได้เริ่มเปิดดำเนินการณ บ้านคุณหญิงลินจี้ สุริยานุวัตร (บ้านเช่าเป็นสำนักงาน) ที่ถนนกรุงเทพฯ มีพลาออกเจ้าพระยา รามราชนพ เป็นนายกเทศมนตรีคนแรก และมีพระยาภรตรราช (หม่อมหลวงทักษิณ อิศราเสน) เป็นปลัดเทศบาลคนแรก ต่อมาในเดือนมกราคม พ.ศ. 2484 จึงได้ย้ายสำนักงานจากถนนกรุงเทพมาตั้งที่ตำบลเลาซิชช้าอันเป็นที่ตั้งศาลารวมการกรุงเทพมหานครปัจจุบัน (สำนักนโยบายและแผนกรุงเทพมหานคร, 2542 : 22)

ในปี พ.ศ. 2480 มีพระราชกฤษฎีกา มอบภาระบางส่วนในกรมสาธารณสุข กรมตำรวจ และกรมโยธาธิการ ให้อัญญิความดูแลของหน่วยงานที่ซึ่งอ่าว เทศบาล นครกรุงเทพ โดยมีหน่วยงานที่มอบมาตามกฎหมายฉบับนี้ดังนี้

1. กองสาธารณสุขพระนคร เดิมสังกัดกรมสาธารณสุข
2. โรงพยาบาลกลาง เดิมสังกัดกรมสาธารณสุข
3. วชิรพยาบาล เดิมสังกัดกรมสาธารณสุข
4. กองตำรวจนครบาล เดิมสังกัดกรมตำรวจนคร
5. แผนกกำจัดอุจจาระ เดิมสังกัดกรมโยธาธิการ
6. แผนกโรงฆ่าสัตว์ เดิมสังกัดกรมโยธาธิการ

ในระยะเริ่มแรกที่ได้รับโอนภาระต่างๆ มา จึงได้แบ่งส่วนราชการที่เทศบาลรับผิดชอบใหม่ ดังนี้ (สำนักนโยบายและแผนกรุงเทพมหานคร, 2542 : 23)

1. ถนน
2. สำนักปลัดเทศบาล
3. กองคลัง
4. กองผลประโยชน์
5. กองช่าง
6. กองถนน
7. **กองสาธารณสุขพระนคร**
8. กองเทศบาล (ประกอบด้วยแผนกดับเพลิง แผนกตำรวจนคร และแผนกตำรวจนครสุขภิบาล)

ห้องผ่าตัดโรงพยาบาลกลางในอดีต

9. วชิรพยาบาล

10. โรงพยาบาลกลาง

กองสาธารณสุขพระนคร เทศบาลกรุงเทพ มีการจัดแบ่งหน่วยงานดังนี้

1. แผนกกลาง

2. แผนกสุขा�ภิบาล ตั้งขึ้นพร้อมกับงานแผนกสุขा�ภิบาลในการดำเนินงานด้านขยายมูลฝอย อุจจาระ และรักษาความสะอาดทั่วไปแบ่งงานเป็น ก) หมวดสุขा�ภิบาล และ ข) หมวดอาหารและยา

3. แผนกโรคติดต่อ เพื่อดำเนินกิจการด้านการควบคุมโรคติดต่อ ซึ่งจะมีระบาดอยู่เป็นครั้งคราว ต่อมามีการแพทย์และสาธารณสุขเจริญขึ้น ปัญหาต่างๆ จึงเริ่มบรรเทาลง ทำให้มีการขยายงานด้านชันสูตรและงานวิจัยเพิ่มมากขึ้น แบ่งงานเป็น ก) หมวดโรคติดต่อ และ ข) หมวดโรคไข้จับลั่น

4. แผนกสุขศala ทำหน้าที่ในการควบคุมการโรค คุตุหารด ซึ่งได้พัฒนาเป็นลำดับ ปัจจุบันนี้ได้แก่ โรงพยาบาลเลติสิน แบ่งงานเป็น ก) หมวดสุขศala และ ข) หมวดโรคตา

5. แผนกทันตกรรม เพื่อให้การรักษาฟันแก่ประชาชนทั่วไป โดยเปิดให้บริการเฉพาะทางในศala เทศบาลกรุงเทพ ต่อมามาได้พัฒนาระยะงานเข้าไปพนวกในทุกศูนย์บริการสาธารณสุข เพื่อให้เกิดความสะดวกในการให้บริการรักษาและป้องกันฟันผุแก่ประชาชนทั่วไป และนักเรียนโรงเรียนเทศบาล

6. แผนกส่งเคราะห์แม่และเด็ก ได้ก่อตั้งขึ้นพร้อมกับเทศบาลกรุงเทพ ซึ่งดำเนินงานกระจายอยู่ตามแขวง ลักษณะของงานคือการให้บริการตรวจรักษาโรคแบบผู้ป่วยนอก และการให้ภูมิคุ้มกันตลอดจนการเยี่ยมบ้าน ซึ่งถือเป็นบริการทางการแพทย์ด้านการส่งเสริมสุขภาพประชาชนในกลุ่มแม่และเด็ก ต่อมามาได้พัฒนาเป็นขึ้น และเปลี่ยนชื่อเป็นศูนย์บริการสาธารณสุข ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2504 เป็นต้นมา

7. แผนกโรงพยาบาล การดำเนินงานในขั้นต้นเป็นการแพทย์ ซึ่งเน้นการรักษาเฉพาะโรคที่เป็นปัญหาสำคัญ ต่อมามาได้มีการพัฒนารูปแบบให้เป็นไปตามความต้องการของประชาชน โดยมีลักษณะการให้บริการโรงพยาบาลทั่วไป งานการแพทย์ได้มีการพัฒนาความรู้ทางการแพทย์ และสาธารณสุขมาเป็นลำดับ และโอนไปสังกัดโรงพยาบาลกลาง เมื่อ พ.ศ. 2505

การบริการอนามัยแม่และเด็ก

ฯพณฯ พลเอกมังกร พรมโยธี

นายแพทย์ประพนธ์ เสรีรัตน์

อาจารย์อบดิพิย์ แดงสว่าง

8. โรงพยาบาลตั้งเมื่อ พ.ศ. 2499 โรงพยาบาลเดิมดำเนินการโดยใช้แรงกรรมการเป็นการช่าสัตว์แบบสมัยเก่า ต่อมาในปี พ.ศ. 2490 ได้รวมโรงพยาบาลที่หัวลำโพงและโรงพยาบาลโอดีบีอุทิศที่บางคอแหลม มาอยู่ในการควบคุมของแผนกควบคุมโรงพยาบาลตั้ง เทศบาลกรุงเทพ ต่อมาในปี พ.ศ. 2494 ได้ย้ายโรงพยาบาลตั้งจากหัวลำโพงมาอยู่ที่ซอยกัลยานน้ำไท พระโขนง แล้วได้เปลี่ยนรูปแบบการดำเนินการเป็นรูปบริษัทสหสามัคคีค้าสัตว์ จำกัด

9. แผนกอนามัยโรงเรียน ตั้งเมื่อ พ.ศ. 2504 แต่เดิมงานอนามัยโรงเรียนได้เริ่มขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2483 ดำเนินการอยู่ 2 ปี ก็หยุดชะงักไป เนื่องจากเกิดโรคระบาดอหิตวาร์และไข้ทรพิษ ใน พ.ศ. 2498 จึงเริ่มขึ้นใหม่ โดยใช้เจ้าหน้าที่แผนกส่งเคราะห์แม่และเด็ก ในปี พ.ศ. 2504 ได้ดูแลโรงเรียนเทศบาล 11 แห่ง กับโรงเรียนประชาบาลอีก 16 โรงเรียน และอนามัยในสังกัดแผนกอนามัยโรงเรียน สังกัดกองสาธารณสุข

กิจการของกองสาธารณสุขพระนคร ได้มีการพัฒนามาอย่างต่อเนื่อง จนในปี พ.ศ. 2506 ได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นฝ่ายสาธารณสุข เทศบาลกรุงเทพ โดยมีหน่วยงานในสังกัด 3 กอง คือ กองสุขาภิบาล กองควบคุมโรคติดต่อ และกองส่งเสริมสุภาพ นอกจากนี้ยังมีศูนย์บริการสาธารณสุขอีก 18 ศูนย์

สืบเนื่องจากการจัดแบ่งหน่วยงานของกองสาธารณสุขพระนคร เทศบาลกรุงเทพ ทั้งโรงพยาบาลกลางและวิชรพยาบาลมีส่วนสำคัญในการจัดตั้งโรงเรียนพยาบาล ในปี พ.ศ. 2489 ผู้อำนวยการโรงพยาบาลกลาง คือ พันตรี นายแพทย์นิตย์ เวชชวิคิษฐ์ ได้จัดตั้งโรงเรียนพยาบาลขึ้น โดยใช้ชื่อว่า โรงเรียนพดุงครรภ์และอนามัย ประกาศนียบัตรของเทศบาลกรุงเทพ ต่อมาได้โอนกิจการไปสังกัดกรมการแพทย์ เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน พ.ศ. 2492 แต่ยังคงฝากเรียนวิชาการพยาบาลเบื้องต้นที่โรงพยาบาลกลางใน 2 ปีแรก เรียนวิชาพดุงครรภ์และอนามัยที่วิชรพยาบาลใน 2 ปีหลัง ต่อมาได้ย้ายกิจการไปทั้งหมด ภายหลังจากที่โรงพยาบาลใหญ่สร้างเสร็จสมบูรณ์ โรงเรียนพดุงครรภ์และอนามัยของเทศบาลกรุงเทพจึงรับกิจการไปจนเมื่อปี พ.ศ. 2494 โดยนายแพทย์ประพนธ์ เสรีรัตน์ ซึ่งดำรงตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการวิชรพยาบาลสมัยนั้น ได้พิจารณาถึงความจำเป็นด้วยเหตุที่เทศบาลกรุงเทพมีโรงพยาบาลในสังกัด 3 แห่ง ได้แก่ วิชรพยาบาล โรงพยาบาลกลาง และโรงพยาบาลโรคติดต่อ ซึ่งต้องมีการขยายกิจการ ทำให้มีการขาดแคลนพยาบาลอยู่เนื่องๆ ท่านจึงได้มีดำริที่จะจัดตั้งโรงเรียนพยาบาลอีกครั้งหนึ่ง จนในปี พ.ศ. 2496 ในสมัย ฯพณฯ พลเอกมังกร พรมโยธี เป็นนายก

เทศมนตรี ท่านมีส่วนสำคัญในการก่อตั้งโรงพยาบาล จุฬารักษ์และอนามัยวิชรพยาบาลได้รับการอนุมัติจัดตั้งขึ้น โดยเปิดรับสมัครนักเรียนพยาบาลรุ่นแรกเมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม พ.ศ. 2497 ณ ตึกวิชาranusarn (ตึกเหลือง) ชั้นดังอยู่ในวิชรพยาบาล มีห้องเรียนและหอพักอยู่ที่ตึกวิชาranusarnนี้ตั้งแต่ชั้น 2 ถึงชั้น 4 โดยมีอาจารย์อบพิพิญ แดงสว่าง (ครุพยาบาลที่คิริราชพยาบาล) ได้รับเป็นผู้จัดทำหลักสูตรของโรงพยาบาล แห่งนี้ ท่านยังช่วยหาทุนและเจรจาขอซื้อที่ดินในกรมลิธีของหมู่บ้านคลอง ไชยยันต์ จำนวน 6 ไร่ 73 ตารางวา เป็นพื้นที่ดินริมแม่น้ำเจ้าพระยา เพื่อก่อสร้างโรงพยาบาลให้มีความเป็นสัดส่วน เหมาะควรแก่เป็นสถาบันการศึกษาของกุลสตรี เพื่อให้มีหอพักที่มีคุณภาพ มีสนามกีฬา และสถานที่พักผ่อนล้นทนาการ ที่ดินดังกล่าวได้รับโอนเมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม พ.ศ. 2499 ต่อมาในปี พ.ศ. 2502 ท่านอาจารย์อบพิพิญได้ลาออกจาก เนื่องจากปัญหาสุขภาพ (สมบุญ เก้าอี้ ณ ฯ และคณะ, 2539 : 66-69)

ในปี พ.ศ. 2508 โรงพยาบาลได้รับงบประมาณสนับสนุนจากเทศบาลกรุงเทพ เพื่อสร้างตึกพักนักศึกษาจำนวน 3 ชั้น และในปี พ.ศ. 2509 แผนกพยาบาลเปลี่ยนชื่อเป็น กองการศึกษาพยาบาล แบ่งงานเป็น 2 แผนก คือ แผนกธุรการและแผนกโรงเรียน มีอาจารย์ อารมลักษณ์ ลิริวัฒน์ เป็นหัวหน้าแผนกโรงเรียน ต่อมาในปี พ.ศ. 2510 นายแพทย์ปรีชา วิทยาสารณยุต ได้รับแต่งตั้งเป็นหัวหน้ากองการศึกษาพยาบาล โดยมีอาจารย์สมราย สุขพิศาล เป็นผู้ช่วยหัวหน้าแผนกฝ่ายการศึกษา อาจารย์โลภีไวน สมิตเมฆ เป็นผู้ช่วยหัวหน้าแผนก ฝ่ายปกครอง (สมบุญ เก้าอี้ ณ ฯ และคณะ, 2539 : 71)

นายแพทย์ปรีชา วิทยาสารณยุต

อาจารย์สมราย สุขพิศาล

อาจารย์โลภีไวน สมิตเมฆ

อาจารย์อารมลักษณ์ ลิริวัฒน์

ดร.ชนาณ ยุวนูรัน់

นายแพทย์คัมภีร์ มัลลิกะมาส

อาจารย์เจริญ ศรีயกัย

เนื่องจากปัญหาความขาดแคลนพยาบาลของโรงพยาบาลกลางมีมากขึ้น ในปี พ.ศ. 2511 ดร.ชนาณ ยุวนูรัน់ นายกเทศมนตรีเทศบาลกรุงเทพในสมัยนั้น ได้อนุมัติให้สร้างตึกโรงเรียนพยาบาลและตึกอนนักศึกษาพยาบาล รวม 2 หลัง ซึ่งอยู่ด้านหลังของโรงพยาบาล ก่อสร้างแล้วเสร็จเมื่อปี พ.ศ. 2512 ดังนั้น ในปี พ.ศ. 2513 ทางโรงพยาบาลกลาง ซึ่งมี นายแพทย์คัมภีร์ มัลลิกะมาส เป็นผู้อำนวยการโรงพยาบาลกลาง และมีอาจารย์เจริญ ศรีຍกัย เป็นอาจารย์ใหญ่ ได้เปิดโรงเรียนพยาบาลพดุงครรภ์และอนามัยโรงพยาบาล รับสมัคร สตรีที่สำเร็จชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เข้าศึกษาเป็นเวลา 4 ปี ผู้สำเร็จการศึกษาจะได้รับ ประกาศนียบัตรพยาบาลอนามัยและพดุงครรภ์ (สมบุญ เก้าพัฒนา และคณะ, 2539 : 73)

ในปี พ.ศ. 2514 - พ.ศ. 2515 โรงเรียนพยาบาลพดุงครรภ์และอนามัย ทั้ง 2 แห่ง ได้พัฒนาหลักสูตร เปิดรับสตรีที่สำเร็จชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สายสามัญเข้าศึกษาเป็นเวลา 3 ปี 6 เดือน โดยเรียนวิชาการพยาบาลอนามัย 3 ปี วิชาพดุงครรภ์ 6 เดือน เปลี่ยนชื่อ หลักสูตรเป็นหลักสูตรการพยาบาลอนามัยและพดุงครรภ์ (สมบุญ เก้าพัฒนา และคณะ, 2539 : 72)

การแบ่งส่วนราชการกรุงเทพมหานครตามประกาศคณะกรรมการปัฐวัติ ฉบับที่ 335 (จาก เทศบาลสู่กรุงเทพมหานคร, 2542 : 93)

ตามประกาศคณะกรรมการปัฐวัติ ในปี พ.ศ. 2513 (จอมพลน้อม กิติชจร หัวหน้าคณะกรรมการปัฐวัติ) ให้รวมการบริหารราชการของเทศบาลกรุงเทพกับเทศบาลธนบุรีเข้าด้วยกัน โดยใช้ชื่อว่า เทศบาลกรุงเทพ ต่อมาในวันที่ 22 มกราคม พ.ศ. 2516 จึงได้มีการประกาศคณะกรรมการปัฐวัติ เพื่อจัดรูปการปกครองของเทศบาลกรุงเทพครั้งใหญ่ เป็น **กรุงเทพมหานคร** โดยมีการแบ่ง ส่วนราชการเป็น 6 ส่วนที่เกี่ยวข้องด้านการแพทย์ ได้แก่ **สำนักการแพทย์และอนามัย กรุงเทพมหานคร** โดยมีสำนักงานดังอยู่ ณ ศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร มีการแบ่งส่วนราชการ ที่เกี่ยวข้องกับสำนักการแพทย์และอนามัยกรุงเทพมหานคร ดังนี้

1. สำนักงานเลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
2. สำนักนโยบายและแผนกรุงเทพมหานคร
3. สำนักงานปลัดกรุงเทพมหานคร

4. สำนักการแพทย์และอนามัยกรุงเทพมหานคร โดยแบ่งส่วนราชการออกเป็น 3 ฝ่าย ดังนี้

4.1 ฝ่ายสาธารณสุข ประกอบด้วย

4.1.1 กองอำนวยการ

4.1.2 กองส่งเสริมสาธารณสุข

4.1.3 กองควบคุมโรคตัวร้าย

4.1.4 กองควบคุมโรคติดต่อ

4.1.5 กองสุขาภิบาล

4.2 โรงพยาบาลกลาง ประกอบด้วย

4.2.1 กองอำนวยการ

4.2.2 กองศัลยกรรม

4.2.3 กองโภสاثกรรม

4.2.4 กองสูตินรีเวชกรรม

4.2.5 กองโรงพยาบาลกรุงเทพมหานคร

4.3 วิชรพยาบาล ประกอบด้วย

4.3.1 กองอำนวยการ

4.3.2 กองศัลยกรรม

4.3.3 กองสูตินรีเวชกรรม

4.3.4 กองการศึกษาพยาบาล

4.3.5 กองโรงพยาบาลบางคอแหลม

4.3.6 กองโภสاثกรรม

5. สำนักการaea

6. เขต

ระหว่างปี พ.ศ. 2511 - พ.ศ. 2513 คณะผู้บริหารเทศบาลกรุงเทพมหานครได้พิจารณา
สร้างโรงพยาบาลในเขตยานนาวา บนพื้นที่ของโรงพยาบาลกรุงเทพเดิม เพื่อเป็น^{กับ}
การรองรับผู้ป่วยสูติกรรมในพื้นที่ที่มีอัตราการเกิดสูงและอยู่ห่างไกล จึงได้จัดสรรงบประมาณ

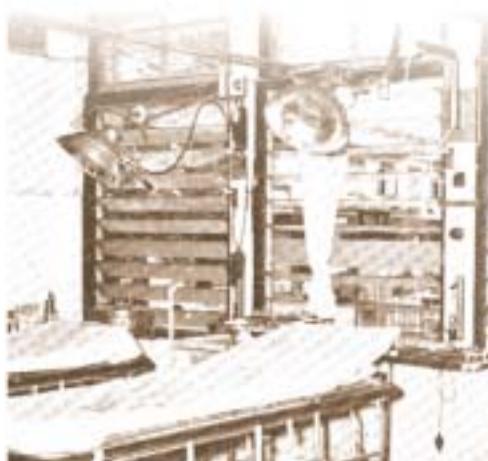

โรงพยาบาลกลางในอดีต

อาจารย์ น.พ.เสนอ ตันตเศรษฐี

กับนักเรียนพยาบาลรุ่น 1

ห้องฉุกเฉิน โรงพยาบาลกลาง

ห้องผ่าตัดศัลยกรรมกระดูก
วชิรพยาบาล ในอดีต

สร้างโรงพยาบาลคลอดบุตรบางคอแหลม หรือกองโรงพยาบาลบางคอแหลมขึ้น โดยมีฐานะเป็นกองหนึ่งในสังกัดวชิรพยาบาล ต่อมาในปี พ.ศ. 2515 ได้รับโอนคุณย์บริการสาธารณสุข 18 ของสำนักอนามัย ซึ่งอยู่ใกล้กับโรงพยาบาล และได้พัฒนาเป็นโรงพยาบาลที่ให้การรักษาผู้ป่วยทุกโรค โดยใช้ชื่อว่า โรงพยาบาลบางคอแหลม และเมื่อวันที่ 9 เมษายน พ.ศ. 2519 ได้รับพระราชทานนามจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ ใหม่ว่า **โรงพยาบาลเจริญกรุงประชาธิรักษ์** (สำนักนโยบายและแผนกรุงเทพมหานคร, 2542 : 179)

เมื่อกรุงเทพมหานครได้มีการขยายพื้นที่ความรับผิดชอบมากขึ้น ประกาศคณะปฏิวัติฉบับปี พ.ศ. 2516 ใช้ได้เพียงปีเดียว จึงมีประกาศคณะปฏิวัติให้ปฏิรูปการปกครองของกรุงเทพมหานครครั้งสำคัญ ในวันที่ 22 มีนาคม พ.ศ. 2517 และจัดส่วนราชการใหม่ดังนี้ (สำนักนโยบายและแผนกรุงเทพมหานคร, 2542 : 95)

1. สำนักงานเลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
2. สำนักงานเลขานุการสภากrüngเทพมหานคร
3. สำนักงานปลัดกรุงเทพมหานคร
4. สำนักผู้ตรวจราชการกรุงเทพมหานคร
5. สำนักนโยบายและแผนกรุงเทพมหานคร
6. **สำนักการแพทย์** ประกอบด้วย
  - 6.1 สำนักงานเลขานุการสำนักฯ
  - 6.2 กองวิชาการแพทย์
  - 6.3 โรงพยาบาลกลาง แบ่งส่วนราชการออกเป็น 4 กอง คือ
    - 6.3.1 กองอำนวยการ
    - 6.3.2 กองศัลยกรรม
    - 6.3.3 กองโอลิสตกรรม
    - 6.3.4 กองสูตินรีเวชกรรม
  - 6.4 วชิรพยาบาล แบ่งส่วนราชการออกเป็น 5 กอง คือ
    - 6.4.1 กองอำนวยการ
    - 6.4.2 กองศัลยกรรม

- 6.4.3 กองโภสاثกรรม
- 6.4.4 กองสูตินรีเวชกรรม
- 6.4.5 กองการศึกษาพยาบาล
- 6.5 โรงพยาบาลตากลิน แบ่งส่วนราชการออกเป็น 4 กอง คือ
  - 6.5.1 กองอำนวยการ
  - 6.5.2 กองศัลยกรรม
  - 6.5.3 กองโภสاثกรรม
  - 6.5.4 กองสูตินรีเวชกรรม
- 6.6 โรงพยาบาลบางคอแหลม แบ่งส่วนราชการออกเป็น 4 กอง คือ
  - 6.6.1 กองอำนวยการ
  - 6.6.2 กองศัลยกรรม
  - 6.6.3 กองโภสاثกรรม
  - 6.6.4 กองสูตินรีเวชกรรม
- 7. สำนักงานมัย ประกอบด้วย
  - 7.1 สำนักงานเลขานุการสำนักฯ
  - 7.2 กองส่งเสริมสาธารณสุข
  - 7.3 กองอนามัยลิ่งแวดล้อม
  - 7.4 กองควบคุมโรคสัตว์
  - 7.5 กองส่งเสริมสุขภาพ
  - 7.6 กองทันตสาธารณสุข
  - 7.7 กองพยาบาลสาธารณสุข
  - 7.8 กองควบคุมโรคติดต่อ
  - 7.9 ศูนย์บริการสาธารณสุข
- 8. สำนักศึกษา
- 9. สำนักการโยธา

โรงพยาบาลตากลิน

ศูนย์บริการสาธารณสุข

10. สำนักรักษาระบบสุขภาพ

11. สำนักสวัสดิการลังค์

12. สำนักการคลัง

13. สำนักติดตามและประเมินผล

14. เขต เป็นส่วนราชการแบ่งตามพื้นที่ มี 24 เขต

นับตั้งแต่ประกาศคณะกรรมการประกาศให้ปฏิรูปการปกครองของกรุงเทพมหานครครั้งสำคัญในวันที่ 22 มีนาคม พ.ศ. 2517 และประกาศเพิ่มเติมกระทรวงมหาดไทย เรื่องการจัดระเบียบราชการของกรุงเทพมหานคร ลงวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2517 มีการปรับปรุงเฉพาะสำนักการแพทย์และสำนักการศึกษา ในส่วนของสำนักการแพทย์มีหน่วยงานซึ่ง **สำนักงานเลขานุการสำนักการแพทย์และกองวิชาการแพทย์** (สำนักนโยบายและแผนกรุงเทพมหานคร, 2542 : 95) ต่อมาในวันที่ 19 พฤษภาคม พ.ศ. 2520 มีพระราชกฤษณ์ก้าแบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ส่วนราชการ โดยกำหนดให้สำนักงานเลขานุการสำนักการแพทย์ เป็นส่วนราชการที่มีฐานะเทียบเท่ากอง

1. สำนักการแพทย์ ประกอบด้วย สำนักงานเลขานุการสำนักฯ กองวิชาการแพทย์ และโรงพยาบาลต่างๆ ดังนี้

1.1 วิชรพยาบาล ประกอบด้วย

1.1.1 กองบริการทั่วไป

1.1.2 กองศัลยกรรม

1.1.3 กองโอลิสตกรรม

1.1.4 กองสูตินรีเวชกรรม

1.1.5 กองการศึกษาพยาบาล

1.1.6 กองบริการทางวิทยาศาสตร์และการแพทย์

1.2 โรงพยาบาลกลาง ประกอบด้วย

1.2.1 กองบริการทั่วไป

1.2.2 กองศัลยกรรม

1.2.3 กองโอลิสตกรรม

พิธีเปิดตึกพักนักเรียนพยาบาล

ตึกเล็ก สร้าง ประทุม

- 1.2.4 กองสุตินรีเวชกรรม
- 1.2.5 กองบริการทางวิทยาศาสตร์และการแพทย์
- 1.3 โรงพยาบาลตากลิน ประกอบด้วย
  - 1.3.1 กองบริการทั่วไป
  - 1.3.2 กองคัลยกรรม
  - 1.3.3 กองโภสตกรรม
  - 1.3.4 กองสุตินรีเวชกรรม
  - 1.3.5 กองบริการทางวิทยาศาสตร์และการแพทย์
- 1.4 โรงพยาบาลเจริญกรุงประชาธิช (โรงพยาบาลบางคอแหลม) ประกอบด้วย
  - 1.4.1 กองบริการทั่วไป
  - 1.4.2 กองคัลยกรรม
  - 1.4.3 กองโภสตกรรม
  - 1.4.4 กองสุตินรีเวชกรรม
  - 1.4.5 กองบริการทางวิทยาศาสตร์และการแพทย์

ในปี พ.ศ. 2517 โรงเรียนพยาบาลพดุงครรภ์และอนามัยชิรพยาบาลเปลี่ยนชื่อเป็น วิทยาลัยพยาบาลวชิรพยาบาล ส่วนโรงเรียนพยาบาลพดุงครรภ์และอนามัยโรงพยาบาลกลาง เปลี่ยนชื่อเป็น วิทยาลัยพยาบาลโรงพยาบาลกลาง

วันที่ 23 มกราคม พ.ศ. 2518 ได้มีประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องการจัดระเบียบ ราชการของกรุงเทพมหานคร เปลี่ยนชื่อ กองการศึกษาพยาบาล วชิรพยาบาล สำนักการแพทย์ เป็น กองการพยาบาล

วันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2519 เรื่อเอกอิโภส ธรรมวนิช รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ฝ่ายสาธารณสุข ได้มีมติโอนรายรวมวิทยาลัยพยาบาลวชิรพยาบาล กับวิทยาลัยพยาบาล โรงพยาบาลกลางเข้าด้วยกัน สังกัดโดยตรงต่อสำนักการแพทย์ กรุงเทพมหานคร โดยมี วัตถุประสงค์ เพื่อให้การเรียนการสอนมีมาตรฐานเดียวกัน เป็นการยกฐานะส่วนราชการให้ สูงขึ้น ก่อให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ และเพื่อประหยัดงบประมาณแผ่นดิน โดยได้รับ พระราชทานนามจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ ว่า “วิทยาลัยพยาบาล เกื้อการรุณย์” (สมบุญ เก้าพัฒนา และคณะ, 2539 : 74)

โรงเรียนพยาบาล ผดุงครรภ์ และอนามัย

เรื่อเอกอิโภส ธรรมวนิช

ต่อมาในปี พ.ศ. 2520 ได้มีพระราชบัญญัติแบ่งส่วนราชการ และกำหนดอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการ พ.ศ. 2520 ลงวันที่ 19 พฤษภาคม พ.ศ. 2520 ยกเลิกประกาศกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2517 และฉบับลงวันที่ 23 มกราคม พ.ศ. 2518 แบ่งส่วนราชการใหม่ ดังนี้ (สำนักนโยบายและแผนกรุงเทพมหานคร, 2542 : 98)

1. สำนักงานเลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
2. สำนักงานเลขานุการสภาพกรุงเทพมหานคร
3. สำนักงานปลัดกรุงเทพมหานคร
4. สำนักผู้ตรวจราชการกรุงเทพมหานคร
5. นโยบายและแผนกรุงเทพมหานคร

6. สำนักการแพทย์ ประกอบด้วย

- 6.1 สำนักงานเลขานุการสำนักฯ
- 6.2 กองวิชาการแพทย์
- 6.3 วิทยาลัยพยาบาลเกื้อการรุณย์
- 6.4 วชิรพยาบาล ประกอบด้วย
  - 6.4.1 กองบริการทั่วไป
  - 6.4.2 กองศัลยกรรม
  - 6.4.3 กองโภสตกรรม
  - 6.4.4 กองสูตินรีเวชกรรม
  - 6.4.5 กองการพยาบาล
  - 6.4.6 กองบริการทางวิทยาศาสตร์และทางการแพทย์
- 6.5 โรงพยาบาลกลาง ประกอบด้วย
  - 6.5.1 กองบริการทั่วไป
  - 6.5.2 กองศัลยกรรม
  - 6.5.3 กองโภสตกรรม
  - 6.5.4 กองสูตินรีเวชกรรม
  - 6.5.5 กองบริการทางวิทยาศาสตร์และทางการแพทย์

นักเรียนพยาบาล ณ ตึกชิรันสุรณี

นักเรียนพยาบาลและอาจารย์

6.6 โรงพยาบาลตากลิน ประกอบด้วย

- 6.6.1 กองบริการทั่วไป
  - 6.6.2 กองคัดเลือกกรรม
  - 6.6.3 กองโภสตกรรม
  - 6.6.4 กองสูตินรีเวชกรรม
  - 6.6.5 กองบริการทางวิทยาศาสตร์และการแพทย์
- ## 6.7 โรงพยาบาลเจริญกรุงประชาธิรักษ์ ประกอบด้วย
- 6.7.1 กองบริการทั่วไป
  - 6.7.2 กองคัดเลือกกรรม
  - 6.7.3 กองโภสตกรรม
  - 6.7.4 กองสูตินรีเวชกรรม
  - 6.7.5 กองบริการทางวิทยาศาสตร์และการแพทย์

โรงพยาบาลตากลิน

7. สำนักอนามัย ประกอบด้วย

- 7.1 สำนักงานเลขานุการสำนักฯ
- 7.2 กองส่งเสริมสาธารณสุข
- 7.3 กองอนามัยลิ่งแวดล้อม
- 7.4 กองควบคุมโรคสัตว์
- 7.5 กองส่งเสริมสุขภาพ
- 7.6 กองทันตสาธารณสุข
- 7.7 กองพยาบาลสาธารณสุข
- 7.8 กองควบคุมโรคติดต่อ
- 7.9 ศูนย์บริการสาธารณสุข

8. สำนักศึกษา

- 9. สำนักการโยธา
- 10. สำนักการระบายน้ำ
- 11. สำนักปรึกษาความสะอาด

โรงพยาบาลเจริญกรุงประชาธิรักษ์

วชิรพยาบาล

12. สำนักสวัสดิการสังคม

13. สำนักการคลัง

14. สำนักตำรวจนครบาล

15. เขต เป็นส่วนราชการแบ่งตามพื้นที่ มี 24 เขต

ต่อมาในปี พ.ศ. 2528 ได้มีพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมส่วนราชการ ลงวันที่ 31 ตุลาคม พ.ศ. 2528 โดยขอนำเสนอเฉพาะ ส่วนที่เกี่ยวข้องกับสำนักการแพทย์และสำนักอนามัย ซึ่งเป็นหน่วยงานในลำดับที่ 7 และ 8 ของกรุงเทพมหานคร ดังนี้ (จากเทศบาลสู่กรุงเทพมหานคร, 2542 : 100)

7. สำนักการแพทย์ ประกอบด้วย

7.1 สำนักงานเลขานุการสำนักฯ

7.2 กองวิชาการแพทย์

7.3 วิทยาลัยพยาบาลเกื้อการรุณย์

7.4 วชิรพยาบาล

7.5 โรงพยาบาลกลาง

7.6 โรงพยาบาลตากลิ่น

7.7 โรงพยาบาลเจริญกรุงประชาธิรักษ์

8. สำนักอนามัย ประกอบด้วย

8.1 สำนักงานเลขานุการสำนักฯ

8.2 กองส่งเสริมสาธารณสุข

8.3 กองอนามัยลิงแวดล้อม

8.4 กองควบคุมโรคสัตว์

8.5 กองส่งเสริมสุขภาพ

8.6 กองทันตสาธารณสุข

8.7 กองพยาบาลสาธารณสุข

8.8 กองควบคุมโรคติดต่อ

8.9 ศูนย์บริการสาธารณสุข

8.10 โรงพยาบาลหนองจอก

ระหว่างปี พ.ศ. 2530 - พ.ศ. 2539 มีประกาศกรุงเทพมหานคร ปรับปรุงแก้ไขส่วนราชการเพิ่มเติมอีกหลายครั้ง ดังปรากฏในวันที่ 20 มีนาคม พ.ศ. 2532 ที่เกี่ยวข้องกับสำนักการแพทย์และสำนักอนามัย มีดังนี้

ชื่อหน่วยงานในสำนักการแพทย์ เปลี่ยนชื่อ กองวิชาการแพทย์ เป็น **กองวิชาการ**
ชื่อหน่วยงานในสำนักอนามัย เปลี่ยนชื่อ โรงพยาบาลชุมชนหนองจอก เป็น **โรงพยาบาล**
หนองจอก โรงพยาบาลชุมชนลาดกระบัง เป็น **โรงพยาบาลลาดกระบัง**

ในส่วนของสำนักการแพทย์ได้พัฒนาโดยมีส่วนราชการในสังกัด 7 หน่วยงาน มาจนถึง พ.ศ. 2532 สำนักการแพทย์จึงได้รับมอบโรงพยาบาลชุมชน จากพระครูสุนทรธรรมวิมล (หลวงพ่อทวีศักดิ์ ชุตินธโร) เจ้าอาวาสวัดศรีนวลธรรมวิมล ให้เป็นโรงพยาบาลสังกัด กรุงเทพมหานคร โดยต่อมาใช้ชื่อว่า **โรงพยาบาลหลวงพ่อทวีศักดิ์ ชุตินธโร อุทิศ** นับเป็น ส่วนราชการลำดับที่ 8 ของสำนักการแพทย์

เนื่องจากโรงพยาบาลหลวงพ่อทวีศักดิ์ ชุตินธโร อุทิศ เป็นส่วนราชการลำดับที่ 8 ของสำนักการแพทย์ จึงขอกล่าวถึงประวัติโดยสังเขปดังนี้ พระครูสุนทรธรรมวิมล (หลวงพ่อทวีศักดิ์ ชุตินธโร) มีคุณเจตนาในการสร้างโรงพยาบาลเพื่อเป็นประโยชน์แก่ชุมชนในเขตพื้นที่ใกล้เคียง คือ เขตหนองแขม เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร อำเภอกระทุ่มແບນ จังหวัดสมุทรสาคร และอำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม โดยได้วันการบริจาคมีจำนวน 6 ໄร 72 ตารางวา จากคุณสาวนีย์ วีไลจิตต์ เมื่อสร้างโรงพยาบาลเสร็จด้วยเงินบริจาคจากผู้มีจิตศรัทธา ใช้ชื่อโรงพยาบาลว่า โรงพยาบาลชุมชน 2 ต่อมาพระครูสุนทรธรรมวิมล (หลวงพ่อทวีศักดิ์ ชุตินธโร) ได้มอบให้เป็นโรงพยาบาลในสังกัดกรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม พ.ศ. 2532 โรงพยาบาลได้พัฒนาขึดความสามารถ และขยายพื้นที่เพิ่มขึ้นอีก 7 ໄร เพื่อให้บริการสามารถตอบสนองความต้องการด้านสุขภาพของประชาชน เดຍเป็นโรงพยาบาลที่ให้บริการผู้ป่วยได้ 120 เตียง แต่เนื่องจากการขาดแคลนบุคลากรจึงจำเป็นต้องลดการบริการลงเหลือ 76 เตียง

วันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2532 มีการเพิ่มส่วนราชการของสำนักอนามัย โดยเปลี่ยนชื่อ โรงพยาบาลลาดกระบัง เป็นโรงพยาบาลลาดกระบังกรุงเทพมหานคร

การรักษาทางทันตกรรม
โรงพยาบาลลาดกระบังกรุงเทพมหานคร

โรงพยาบาลหลวงพ่อทวีศักดิ์ ชุตินธโร อุทิศ

นายกฤษฎา อรุณวงศ์ ณ อุยธยา

โรงพยาบาลหนองจอก

ต่อมาเมื่อวันที่ 27 มกราคม พ.ศ. 2536 กรุงเทพมหานคร โดยนายกฤษฎา อรุณวงศ์ ณ อุยธยา ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ได้มีประกาศกรุงเทพมหานครจัดตั้ง **วิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานคร** เป็นส่วนราชการลำดับที่ 9 สังกัดสำนักการแพทย์ โดยเป็นสถาบันเพื่อผลิตแพทย์ทดแทนอัตรากำลังที่ขาดแคลน โดยขอความร่วมมือจากมหาวิทยาลัยมหิดลช่วยสอนในระดับพรีคัลินิก 3 ปี และมาศึกษาต่อระดับคัลลินิกที่วิชรพยาบาล ซึ่งในระยะ 5 ปีแรก รับนักศึกษาได้ปีละ 35 - 40 คน

ตามนโยบายผู้บัญชาติกรุงเทพมหานคร ที่จะรวมส่วนราชการโรงพยาบาลสังกัดกรุงเทพมหานครเข้าด้วยกัน จึงตัดโอนโรงพยาบาลในสังกัดสำนักอนามัย จำนวน 2 แห่ง ได้แก่ โรงพยาบาลหนองจอกและโรงพยาบาลลาดกระบังกรุงเทพมหานคร มาสังกัดสำนักการแพทย์ เมื่อวันที่ 1 สิงหาคม พ.ศ. 2538

เนื่องจากปัจจุบันโรงพยาบาลหนองจอกเป็นหน่วยงานหนึ่งในสังกัดสำนักการแพทย์ จึงขอกล่าวถึงประวัติการก่อตั้งโรงพยาบาลหนองจอกพอสังเขปดังนี้ แต่เดิมในปี พ.ศ. 2500 โรงพยาบาลแห่งนี้เป็นที่ตั้งของสถานีอนามัยชั้น 1 ตั้งอยู่บริเวณถนนเชื่อมลัมพันธ์ อำเภอหนองจอก สังกัดกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ต่อมาได้โอนงานและเปลี่ยนชื่อเป็น ศูนย์บริการสาธารณสุข 44 หนองจอก เนื่องจากมีผู้มาใช้บริการมากขึ้น จึงได้ขยายอาคารโดยการก่อสร้างจนแล้วเสร็จ เมื่อปี พ.ศ. 2527 โดยใช้ชื่อว่า โรงพยาบาลชุมชนหนองจอก มีนายแพทย์สมพงษ์ เพ่งศรี เป็นผู้อำนวยการโรงพยาบาล ขึ้นตรงต่อสำนักอนามัยกรุงเทพมหานคร โรงพยาบาลได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อสนองความต้องการของประชาชน ต่อมาเมื่อวันที่ 20 มีนาคม พ.ศ. 2532 ได้เปลี่ยนชื่อจาก โรงพยาบาลชุมชนหนองจอก เป็น โรงพยาบาลหนองจอก และเมื่อวันที่ 26 มิถุนายน พ.ศ. 2538 ได้มีนโยบายจากกรุงเทพมหานครให้เปลี่ยนสังกัดจากสำนักอนามัยมาสังกัดสำนักการแพทย์ โรงพยาบาลได้พัฒนาขีดความสามารถในการบริการแก่ประชาชนในเขตชานเมืองให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น ตลอดจนมีแพทย์เชี่ยวชาญเฉพาะสาขา เมื่อวันที่ 11 มิถุนายน พ.ศ. 2551 โรงพยาบาลแห่งนี้ได้รับพระกรุณาโปรดเกล้าฯ จากสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร พระราชนาน chiar โรงพยาบาลหนองจอก ใหม่ว่า เวชการุณยรัตน์

วันที่ 6 มีนาคม พ.ศ. 2541 มีการเปลี่ยนแปลงพื้นที่เขตปกครองและจัดตั้งสำนักเขตใหม่เพิ่มอีก 6 เขต ในส่วนของสำนักการแพทย์ (ส่วนราชการลำดับที่ 6) ประกอบด้วย ส่วนราชการดังนี้

6. สำนักการแพทย์ ประกอบด้วย

6.1 สำนักงานเลขานุการสำนักฯ

6.2 กองวิชาการ

6.3 วชิรพยาบาล

6.4 โรงพยาบาลกลาง

6.5 โรงพยาบาลลากลิน

6.6 โรงพยาบาลเจริญกรุงประชาธิรักษ์

6.7 โรงพยาบาลหลวงพ่อทวดศักดิ์ ชุตินธร อุทิศ

6.8 วิทยาลัยพยาบาลเกี้กกรูด

6.9 วิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานคร

6.10 โรงพยาบาลหนองจอก

6.11 โรงพยาบาลลาดกระบังกรุงเทพมหานคร

เนื่องจากโรงพยาบาลลาดกระบังกรุงเทพมหานคร เป็นโรงพยาบาลหนึ่งในสังกัด กรุงเทพมหานคร จึงขอกล่าวถึงประวัติการก่อตั้งโรงพยาบาลสังเขปดังนี้ แต่เดิมโรงพยาบาล แห่งนี้เป็นที่ตั้งของสถานีอนามัยชั้น 2 สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ต่อมาในปี พ.ศ. 2502 นางทองคำ กิมสูนจันทร์ ได้บริจาคที่ดินเพื่อสร้างอำนวยการบัง สถานีตำรวจนคร สถานี อนามัย สถานีอนามัยแห่งนี้จึงยกฐานะขึ้นเป็นสถานีอนามัยชั้น 1 ลาดกระบัง มีเตียงรับคนไข้ได้ 10 เตียง มีนายแพทย์ดุษฎี ไตรธรรม เป็นหัวหน้าสถานีอนามัย ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็นศูนย์การแพทย์ และอนามัยลาดกระบัง กระทรวงสาธารณสุข ต่อมาในปี พ.ศ. 2521 ศูนย์การแพทย์ฯ นี้ ได้เปลี่ยนสังกัดมาขึ้นกับสำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร และเปลี่ยนชื่อเป็น ศูนย์บริการ สาธารณสุข 45 ลาดกระบัง โดยมีนายแพทย์ประสิทธิ์ เนียมประดิษฐ์ เป็นหัวหน้าศูนย์ ต่อมา ในปี พ.ศ. 2529 ทางกรุงเทพมหานครมีนโยบายขยายการบริการ จึงปรับปรุงศูนย์บริการนี้เป็น โรงพยาบาลชุมชนลาดกระบัง มีขนาด 30 เตียง ซึ่งการก่อสร้างแล้วเสร็จและเปิดดำเนินการ

ภาพดีดี สถานีอนามัยชั้น 2
สังกัดกระทรวงสาธารณสุข

โรงพยาบาลลาดกระบังกรุงเทพมหานคร

รับผู้ป่วยได้เมื่อวันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2531 ต่อมาเมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม พ.ศ. 2532 ได้เปลี่ยนชื่อเป็น โรงพยาบาลลาดกระบัง เพื่อป้องกันชื่อที่ซ้ำซ้อนกับโรงพยาบาลเอกชนที่อยู่ใกล้เคียง จึงได้เปลี่ยนชื่อเป็น โรงพยาบาลลาดกระบังกรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 29 ธันวาคม พ.ศ. 2532 ต่อมาได้ย้ายมาสังกัดสำนักการแพทย์ เมื่อวันที่ 1 สิงหาคม พ.ศ. 2538 ทางโรงพยาบาลได้พัฒนาขีดความสามารถเป็นลำดับ เพื่อให้ทันกับความต้องการของประชาชน จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2542 จึงได้ขยายขีดความสามารถเป็นโรงพยาบาลขนาด 60 เตียง

การกำหนดชื่อหน่วยงานของสำนักการแพทย์ใหม่ ในปี พ.ศ. 2541 มีการปรับโครงสร้าง และอัตรากำลังตามโครงสร้างจัดทำแผนอัตรากำลัง 5 ปี (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2540 - พ.ศ. 2544) ของสำนักการแพทย์ ตามมติคณะกรรมการข้าราชการกรุงเทพมหานคร ในการประชุมครั้งที่ 6/2541 เมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม พ.ศ. 2541 กำหนดให้วิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานคร รวมกับวิชรพยาบาล ใช้ชื่อว่า วิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานคร และวิชรพยาบาล การจัดการเรียนการสอนของคณะแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานครได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งปัจจุบัน (ปีการศึกษา 2548 - ปีการศึกษา 2551) สามารถรับนักศึกษาแพทย์ได้ปีละ 80 คน โดยการคัดเลือกผ่านกลุ่มสถาบันแพทยศาสตร์แห่งประเทศไทย และรับตรงโดยวิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานครและวิชรพยาบาล ซึ่งทางวิทยาลัยฯ รับผิดชอบดำเนินการในส่วนของการทดสอบทางจิตวิทยา การสอบสัมภาษณ์ การตรวจร่างกาย และการตรวจทางห้องปฏิบัติการ โดยคณะกรรมการการสอบคัดเลือกนักศึกษา ในวันที่ 9 เมษายน พ.ศ. 2542 สำนักการแพทย์ได้เปิดบริการ โรงพยาบาลราชพิพัฒน์

ขึ้นอีกแห่งหนึ่ง ราชพิพัฒน์ มีความหมายว่า “พระราชาผู้ทรงทำความเรียบยิ่ง” ด้วยคำเชิงพระราชพิพัฒน์โภศล เจ้าอาวาสวัดศรีสุธรรมารวิหาร แขวงบางขุนนนท์ เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ประธานกับนายเดิม นางจ่าง พรเมjn พร้อมด้วยบุตรธิดา ถึงการสร้างศาลาวัดที่จะอำนวยประโยชน์สุขแก่ประชาชนทั่วไป เป็นการเฉลิมพระเกียรติ เพื่อน้อมเกล้าฯ รำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช เนื่องในโอกาสทรงครองราชสมบัติครบ 50 ปี (พ.ศ. 2539) จึงได้ก่อสร้างโรงพยาบาลนี้ดินจากบริจาคของนายเดิม นางจ่าง พรเมjn มีเนื้อที่ 7 ไร่ ชื่อยุบเบเวนติดกับหมู่บ้านเศรษฐกิจ แขวงบางไผ่ เขตบางแค กรุงเทพมหานคร และได้ประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์

กิจกรรมการเรียนของนักศึกษาแพทย์

กิจกรรมการเรียนของนักศึกษาแพทย์

เมื่อวันเสาร์ที่ 30 มีนาคม พ.ศ. 2539 ครั้นเมื่อก่อสร้างเสร็จ ได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชสยามมกุฎราชกุมาร เสด็จฯ แทนพระองค์ ทรงประกอบพิธีเปิดโรงพยาบาลราชพิพัฒน์ เมื่อวันที่ 9 เมษายน พ.ศ. 2542

โรงพยาบาลลิรินธร เป็นโรงพยาบาลแห่งที่ 9 ของสำนักการแพทย์ กรุงเทพมหานคร จัดตั้งตามคณะกรรมการข้าราชการกรุงเทพมหานคร ครั้งที่ 5/2545 วันที่ 20 พฤษภาคม พ.ศ. 2545 (พิชญา นาควัชระ, 2550 : 16) โรงพยาบาลแห่งนี้ก่อสร้างบนที่ดินที่เป็นกรรมสิทธิ์ของคุณหญิงหวัง กันตราตี ซึ่งทูลเกล้าถวายโฉนดที่ดิน 84 ไร่ 2 งาน 40 ตารางวา โดยมีนายชลอ ธรรมศิริ ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เข้าเฝ้ารับพระราชทานที่ดินแปลงนี้ เพื่อนำมาสร้างโรงพยาบาล ให้บริการแก่ประชาชนในเขตพื้นที่เขตปะเวศและบริเวณใกล้เคียง การก่อสร้างมีการวางแผนแบ่งเป็นสองระยะ ในปี พ.ศ. 2521 และ พ.ศ. 2536 และวางแผนไว้เพื่อย้ายเป็นมหาวิทยาลัยที่มีการสอนทั้งแพทย์และพยาบาล การก่อสร้างมีอุปสรรคด้านงบประมาณจึงหยุดชะงักอยู่หลายปี ในที่สุด เมื่อวันที่ 4 มิถุนายน พ.ศ. 2534 ทางโรงพยาบาลได้รับพระราชทานอนุญาตให้เชิญพระนามาภิไธย สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา สยามบรมราชกุมารี เป็นชื่อโรงพยาบาลของกรุงเทพมหานครว่า “โรงพยาบาลลิรินธร” นายกฤษฎา อรุณวงศ์ ณ อยุธยา ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร มีความเห็นว่า ที่ดินพื้นที่ได้รับบริจาคมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2521 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างโรงพยาบาล และเวลาได้ล่วงเลยนานนาน โดยกรุงเทพมหานครไม่ได้ดำเนินการใดๆ จนผู้บริจาคเกิดความไม่พอใจ ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครจึงได้มีคำสั่งให้รับดำเนินการก่อสร้างในปี พ.ศ. 2536 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างเป็นโรงพยาบาลขนาดใหญ่ พร้อมทั้งรวมวิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานคร วิทยาลัยพยาบาลเกื้อกรุณย์ และมีศูนย์วิจัยทางการแพทย์เข้าไว้ด้วยกัน เพื่อดำเนินการในอนาคต ทางสำนักการแพทย์ได้รับงบประมาณการก่อสร้างจากกรุงเทพมหานครและได้รับงบประมาณสนับสนุนจากรัฐบาลจนทำให้การก่อสร้างสำเร็จ และเริ่มเปิดดำเนินการในปีเดียวกันได้ เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2545 โดยรับผู้ป่วยได้ 120 เตียง และขยายเป็น 136 เตียง ในเวลาต่อมา โดยคาดว่าจะขยายได้เต็มโครงการ 726 เตียง (คิริ เปริมบรีด, 2550 : 1-5) ทางโรงพยาบาลมีการพัฒนาการดูแลสุขภาพของประชาชนให้เป็นไปตามนโยบายระดับชาติ ซึ่งจะเน้นในรูปแบบบูรณาการทั้งการส่งเสริม

คุณหญิงหวัง กันตราตี

โรงพยาบาลลิรินธร

นายชลอ ธรรมศิริ

ป้องกันโรค รักษาพยาบาล และการฟื้นฟูอย่างครบวงจรในแบบเชิงรุก และส่งเสริมให้ชุมชน หรือครอบครัวมีส่วนร่วมในการดูแลสุขภาพ ทางผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ที่จะพัฒนาโรงพยาบาล ให้มีความสมบูรณ์และมีความสามารถในการแข่งขันในระดับชาติและนานาชาติ เพื่อร่วมรับผู้ใช้บริการจากนานาชาติ สุวรรณภูมิ

ในปี พ.ศ. 2543 กรุงเทพมหานคร โดยสำนักการแพทย์ ได้จัดตั้ง **ศูนย์บริการการแพทย์ฉุกเฉิน กรุงเทพมหานคร (ศูนย์เอราวัณ)**

เนื่องจากสภาพปัจุจุหาการช่วยเหลือผู้บาดเจ็บหรือผู้เจ็บป่วยฉุกเฉินในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ยังไม่มีระบบบริหารจัดการที่เหมาะสมตามหลักวิชาด้านการแพทย์ ดังนั้น นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2532 จึงเริ่มมีการรวมตัวกันระหว่างโรงพยาบาลในกรุงเทพมหานครกับศูนย์ส่งกลับกรมตำรวจน้ำเพื่อให้ความร่วมมือกันช่วยเหลือผู้บาดเจ็บด้วยรถพยาบาลฉุกเฉิน โดยผ่านเครือข่ายวิทยุสื่อสาร ต่อมาในปี พ.ศ. 2536 วิธีการนี้ได้จัดตั้งหน่วยเคลื่อนที่เร็วพร้อมอุปกรณ์ทางการแพทย์ที่จำเป็น เรียกว่า “หน่วยแพทย์ฉุกเฉิવิสาหกรรม” โดยให้ความช่วยเหลือผู้เจ็บป่วยในพื้นที่เขตดุลิต พระนคร บางพลัด บางซื่อ และคลองเตย ในขณะที่โรงพยาบาลราชวิถีได้รับงบประมาณสนับสนุนจากการตรวจสอบสุขภาพสิ่งแวดล้อม “ศูนย์เอนทร์” ให้เป็นศูนย์กลางการประสานงาน และจัดหน่วยบริการให้ความช่วยเหลือในลักษณะเดียวกับหน่วยแพทย์ฉุกเฉิวิสาหกรรม โดยใช้ชื่อว่า “ฉุกเฉิวนคร” ในพื้นที่เขตพญาไท ปทุมวัน จตุจักร ดินแดง ห้วยขวาง หลักสี่ และดอนเมือง การปฏิบัติการทำงานทางการแพทย์ฉุกเฉินเริ่มเป็นระบบที่ชัดเจนยิ่งขึ้น ทำให้กรุงเทพมหานคร โดยสำนักการแพทย์เร่งขยายผลการดำเนินงานไปยังโรงพยาบาลในสังกัดจำนวน 9 แห่ง และกระทรวงสาธารณสุขได้พัฒนาระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินในโรงพยาบาลสังกัดและขยายออกไปทุกจังหวัด

ต่อมาในปี พ.ศ. 2543 กรุงเทพมหานคร โดยสำนักการแพทย์ จึงได้จัดตั้ง “ศูนย์เอราวัณ” ขึ้น เพื่อให้ทำหน้าที่ศูนย์รับแจ้งเหตุฉุกเฉิน และจัดบริการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้บาดเจ็บจากอุบัติเหตุและอุบัติภัยประเภทต่างๆ ตลอดจนผู้ป่วยที่บ้าน ซึ่งต้องการความช่วยเหลือในระดับฉุกเฉิน โดยผ่านหมายเลขโทรศัพท์ 1646

ต่อมาในปี พ.ศ. 2548 กรุงเทพมหานคร ได้ลงนามทำข้อตกลงร่วมกับสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เพื่อพัฒนาให้ศูนย์เอราวัณทำหน้าที่เป็นศูนย์รับแจ้งเหตุและ

หน่วยแพทย์ฉุกเฉิวิสาหกรรม

ศูนย์เอราวัณ

ประسانงานลั้งการจังหวัด ผ่านหมายเลขอรับ 1669 กรุงเทพมหานคร โดยผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร (นายอภิรักษ์ โกษะโยธิน) ได้ทำพิธีเปิดระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินกรุงเทพมหานคร Bangkok Emergency Medical Service System (Bangkok EMS) ด้วยเครือข่ายทั้งภาครัฐ เอกชน และองค์กรสาธารณสุขร่วมปฏิบัติการ ซึ่งมีมาตรฐานโดยมีศูนย์เฝ้าระวังทำหน้าที่เป็นศูนย์รับแจ้งเหตุและสั่งการจังหวัด มีระบบควบคุมคุณภาพการจัดบริการ และได้ประกาศปฏิญญากรุงเทพมหานคร ประจำสุขภาพประชาชน ไว้ ณ วันที่ 8 สิงหาคม พ.ศ. 2550

พัฒนาการด้านนโยบายการด้านการแพทย์

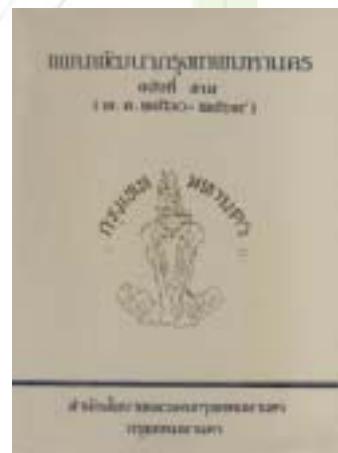
ในอดีตที่ผ่านมา กรุงเทพมหานครได้มีการกำหนดกรอบชี้นำและควบคุมการพัฒนาโดยจัดทำเป็นแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2520 - พ.ศ. 2524) ถึงฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2545 - พ.ศ. 2549) ซึ่งแต่ละฉบับจะมีเป้าหมายการพัฒนาที่แตกต่างกันตามสภาพลั่งแผลมที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น แผนพัฒนาลั่งแผลล้ม แผนพัฒนาการใช้ที่ดิน ระบบจราจร และสาธารณูปโภค แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตและบริการสังคม แผนพัฒนาฐานะการคลังของกรุงเทพมหานคร แผนพัฒนาการบริหารและการปกครอง สำหรับแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตและบริการสังคม จะกำหนดแผนงานพัฒนาการสาธารณสุข จึงขอนำเสนอนโยบายด้านการสาธารณสุข และด้านการแพทย์ของกรุงเทพมหานครที่เป็นภารกิจของสำนักการแพทย์และสำนักอนามัยในการรับนโยบายไปปฏิบัติ ดังนี้

แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2520 - พ.ศ. 2524), ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2525 - พ.ศ. 2529) และฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2530 - พ.ศ. 2534)

นโยบายทางการแพทย์ของกรุงเทพมหานคร ตามแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 1, 2 และ 3 ที่เกี่ยวข้องกับแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตและบริการลั่งค์ ยังคงเร่งรัดให้มีการปรับปรุงและขยายบริการให้สามารถครอบคลุมและทั่วถึง ประกอบกับรูปแบบของการเกิดโรคของประชาชน ยังเป็นโรคติดต่อที่สำคัญหลายโรค ในขณะที่สอดคล้องผู้เจ็บป่วยด้วยโรคที่เกิดจากกลุ่มไม่ติดต่อ เริ่มมีการเบี่ยงเบนมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นเป็นลำดับ ดังนั้น นอกเหนือจากแนวทางการพัฒนาทางการแพทย์และสถานพยาบาลที่ดำเนินมาอย่างต่อเนื่องแล้ว ยังได้เริ่มนរรุจแนวทางการรณรงค์ป้องกันและควบคุมโรคไม่ติดต่อ นอกจากนี้จากการรักษาใน

แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 2

แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 3

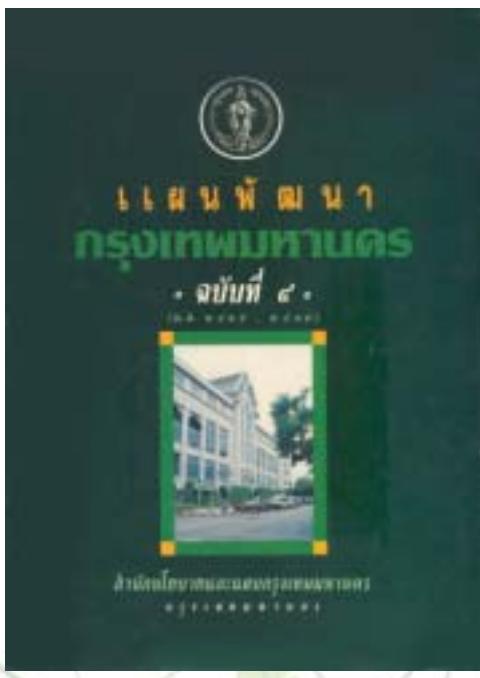
เน้นการพัฒนาด้านสภาพความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตประชาชน

สถานพยาบาลเช่นที่ผ่านมาสู่การพัฒนาบทบาททางการแพทย์ในลักษณะของการดั้งรับไปสู่ กลยุทธ์เชิงรุกออกไปสู่ชุมชน และด้วยอิทธิพลแห่งการเจริญเติบโตของภาวะเศรษฐกิจเกิดตลาด แห่งการแข่งขันของบริการ ประกอบกับมีการไหลบ่าของวัฒนธรรมตะวันตกอย่างมากมาย ทำให้แนวโน้มการพัฒนาทางการแพทย์ของกรุงเทพมหานคร เริ่มนีการนำเทคโนโลยีระดับสูง ซึ่งมีศักยภาพประสิทธิภาพที่ทันสมัยมาใช้ในการบริการมากขึ้น เพื่อให้ทันต่อการแข่งขัน ระหว่างภาครัฐและเอกชน ประชาชนทุกคนสามารถได้รับบริการที่มีคุณภาพอย่างเสมอภาค นอกจากนี้ ในแผนพัฒนากรุงเทพมหานครฉบับที่ 3 ยังได้ส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชน ได้รับการส่งเสริมสุขภาพควบคุมและป้องกันโรค การรักษาพยาบาลเพื่อลดสภาวะของโรค อันเป็นปัญหาสาธารณสุข พัฒนานโยบาย โครงสร้างองค์กร กลไกการประสานงาน และการ จัดระบบข้อมูลข่าวสารด้านสาธารณสุข (แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2530 - พ.ศ. 2534 : 20-21)

แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2535 - พ.ศ. 2539)

เนื่องจากแนวโน้มในการเกิดโรคและการเจ็บป่วยด้วยโรคไม่ติดต่อยังคงเพิ่มขึ้นอย่าง ต่อเนื่อง ผู้บริหารจึงเห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นในการประสานความร่วมมือกับ หน่วยงานด้านการแพทย์เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อการทำงานระหว่างกัน ดังนั้น งานด้านการแพทย์ กรุงเทพมหานครในช่วงแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 4 จึงเน้นที่ประสิทธิภาพและ ความทั่วถึงของการให้บริการด้านรักษาพยาบาล พร้อมทั้งส่งเสริมงานด้านการดูแลป้องกันโรค และการส่งเสริมสุขภาพ และการพัฒนาให้มีเครือข่าย ตลอดจนการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการดูแลสุขภาพตนเอง สนับสนุนให้ประชาชนทุกคนมีหลักประกันด้านสุขภาพ และมี สถานพยาบาลรองรับเมื่อเกิดความเจ็บป่วย โดยจัดตั้งศูนย์บริการสาธารณสุขชุมชนขนาดเล็ก (Mini-Health-Center) ปรับปรุงระบบรวบรวมข่าวสารสาธารณสุข โดยการจัดตั้งระบบงาน คอมพิวเตอร์ภายในหน่วยงานสำนักการแพทย์ และสำนักอนามัยให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน รวมทั้งจัดตั้งศูนย์บริการรับส่งต่อขึ้นในโรงพยาบาลลังกัดสำนักการแพทย์ทุกแห่ง พร้อมทั้ง พัฒนาการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานภายนอกอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐบาลและ ภาคเอกชนในการจัดเก็บข้อมูลหน่วยงานสำคัญ ทั้งสำนักการแพทย์และสำนักอนามัยของ กรุงเทพมหานครมีส่วนสำคัญในการดำเนินงานด้านการแพทย์และสาธารณสุขให้มีเอกภาพ มากขึ้น (แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2535 - 2539, 2534 : 99-100).

แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 4

เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและลิ่งแวดล้อม

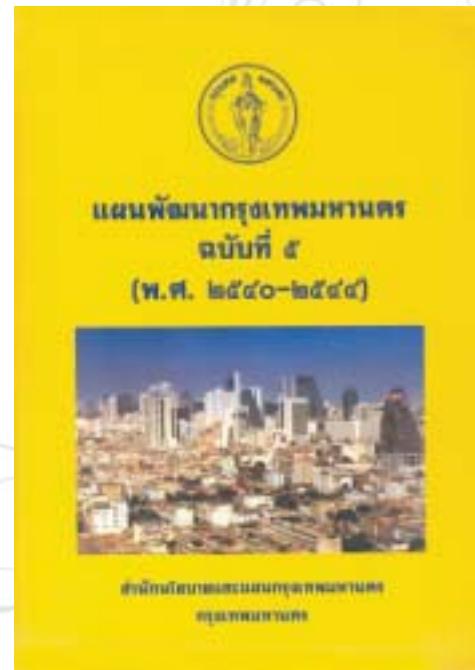

แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2540 - พ.ศ. 2544)

สำนักการแพทย์และสำนักอนามัยของกรุงเทพมหานคร ได้พัฒนาขึดความสามารถในการให้บริการด้านสุขภาพอย่างต่อเนื่อง โดยการพัฒนาขึดความสามารถทั้งด้านบุคลากร และเทคโนโลยีทางการแพทย์ ครอบคลุมการดูแลรักษา การป้องกันโรค การส่งเสริมสุขภาพ และการพัฒนาสมรรถภาพให้มีความทัดเทียมกับหน่วยงานด้านสาธารณสุขชั้นนำของประเทศ โดยสำนักการแพทย์มีภารกิจสำคัญเพื่อการจัดบริการทางการแพทย์ในโรงพยาบาล เป็นการบริการระดับทุติยภูมิ (secondary care) และตertiary care) ซึ่งเป็นระดับการดูแลรักษาโรคที่มีความซับซ้อน และต้องการการดูแลอย่างใกล้ชิด จำเป็นต้องใช้บุคลากรที่มีความชำนาญและเครื่องมือทางการแพทย์ที่ซับซ้อนมากขึ้น สำหรับสำนักอนามัยภารกิจสำคัญได้แก่ งานสาธารณสุขและการให้บริการทางการแพทย์ในชุมชน โดยศูนย์บริการสาธารณสุข ที่กระจายอยู่ทั่วกรุงเทพมหานคร บริการครอบคลุม การดูแลรักษา การป้องกันโรค การส่งเสริมสุขภาพและการพัฒนาสมรรถภาพ เช่นเดียวกัน มีการพัฒนาขึดความสามารถของศูนย์บริการสาธารณสุขในหลายรูปแบบ เช่น ขยายเป็นโรงพยาบาลชุมชนเป็นลักษณะโพลี凯ลินิก พัฒนาระบบบริหารจัดการ โดยนำแนวความคิดในเรื่องการปฏิรูประบบราชการ (Re-Engineering) การกระจายอำนาจ และระบบ Privatization มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาโครงสร้างและระบบงาน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดทั้ง 2 สำนักได้ทำงานประสานกัน และได้ร่วมกันร่างแผนและดำเนินงานตามแผนพัฒนาด้านการแพทย์และสาธารณสุขของกรุงเทพมหานคร เสมือนมา (แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2540 - 2544, 2540 : 103 -116).

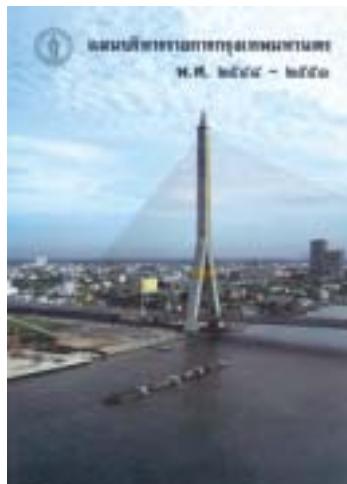
แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2545 - พ.ศ. 2549)

กรุงเทพมหานครมีศักยภาพที่เอื้อต่อการพัฒนาด้านสุขภาพในหลายๆ ด้าน อาทิเช่น บุคลากรด้านสุขภาพในชุมชน มีอาสาสมัครสาธารณสุขและผู้นำชุมชนต่างๆ เป็นเครือข่ายที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาสุขภาพ ประกอบกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้น กรุงเทพมหานครได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาสาขาสุขภาพในช่วงแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร สำนักการแพทย์ และสำนักอนามัยของกรุงเทพมหานคร ได้พัฒนาระบบบริการสุขภาพทุกระดับให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพได้มาตรฐานและเป็นธรรม เน้นการป้องกันและส่งเสริมสุขภาพทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิต

แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 5

การสัมมนาประชาพิจารณ์
แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 5

แผนบริหารราชการกรุงเทพมหานคร

ลัปดาห์รณรงค์เพื่อการปฏิบัติไม่มีโรค

กิจกรรมโรงพยาบาลสัญจร

ส่งเสริมการพัฒนาค้ายาพประชานและลังคอมให้มีแนวคิดใหม่เกี่ยวกับสุขภาพเชิงรุก มีจิตสำนึกระและพฤติกรรมสุขภาพที่เหมาะสม รวมทั้งสนับสนุนการศึกษาวิจัยด้านสุขภาพ ซึ่งนำไปสู่วิสัยทัศน์ การพัฒนาสุขภาพ เพื่อให้ประชาชนในกรุงเทพมหานครมีสุขภาพดี อยู่ในลิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม มีหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า เข้าถึงบริการสุขภาพที่มีคุณภาพได้อย่างเสมอภาค และมีส่วนร่วมในการดูแลสุขภาพตนเอง ครอบครัว และชุมชน โดยมีการบริหารจัดการที่ยึดมั่นในคุณธรรม (แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 6 พ.ศ. 2545 - พ.ศ. 2549, 2546 : 86-94).

แผนบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2548 - พ.ศ. 2551

เนื่องจากพระราชบัญญัติฯ กำหนดให้จัดทำแผนพัฒนากรุงเทพมหานครเป็นแผนบริหารราชการกรุงเทพมหานครระยะสี่ปี ระหว่างปี พ.ศ. 2548 - พ.ศ. 2551 โดยกำหนดโดยยุทธศาสตร์ การพัฒนากรุงเทพมหานคร 9 ด้าน และกำหนดตัวชี้วัดสำหรับการติดตามและประเมินผลอย่างชัดเจนตามแผนนี้ ยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับนโยบายด้านสาธารณสุข คือ การส่งเสริมคุณภาพชีวิต ในเชิงรุก และจิตสำนึกด้านศิลปวัฒนธรรม ประกอบด้วย ประเด็นยุทธศาสตร์ทั้งสิ้น 4 ประเด็น คือ 1) การเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางร่างกาย จิตใจ และสังคมในเชิงรุก ด้วยกีฬา นันทนาการ และบริการสาธารณสุข 2) การปรับปรุงคุณภาพมาตรฐานสถานพยาบาล และเพิ่มการให้บริการโดยเน้นความรวดเร็ว ทันเวลา และทั่วถึง 3) การเข้าถึงผู้ต้องโอกาสทุกกลุ่มด้วยการจัดสวัสดิการ สังคมและการสังเคราะห์ 4) การให้ความคุ้มครองผู้บวชโภคอย่างเป็นรูปธรรม (แผนบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2548 - 2551, 45-53)

เมื่อแผนพัฒนากรุงเทพมหานครลิ้นสุดลงในปี พ.ศ. 2551 ผู้บริหารกรุงเทพมหานคร มีความเห็นว่าควรกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนากรุงเทพมหานครระยะยาวให้เป็นมหานครน่าอยู่ อย่างยั่งยืน กรุงเทพมหานครจึงได้จัดทำแผนพัฒนากรุงเทพมหานครระยะ 12 ปี (พ.ศ. 2552 - พ.ศ. 2563) โดยจะแบ่งช่วงการพัฒนาเป็น 3 ระยะ ๆ ละ 4 ปี ตามวาระของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ดังนั้น จึงมีแผนบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2552 - พ.ศ. 2555 ซึ่งเป็นแผนที่ใช้เป็นแนวในการปฏิบัติอยู่ในปัจจุบัน เนื้อหาในแผนบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2552 - พ.ศ. 2555 ยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนากรุงเทพมหานครให้เป็นมหานครแห่งคุณภาพชีวิตที่ดี และมีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม สถานการณ์ด้านสุขภาพของประชาชนในกรุงเทพมหานคร

ได้รับความสนใจและมีความตื่นตัวมากกว่าเดิม สืบเนื่องจากรัฐบาลมีนโยบายการพัฒนาสุขภาพของประชาชน และใช้ระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า ดังนั้น กรุงเทพมหานคร ในฐานะหน่วยงานที่ดูแลสุขภาพของประชาชนในพื้นที่กรุงเทพมหานคร จึงต้องให้ความสำคัญในการให้บริการด้านสุขภาพ กรุงเทพมหานครได้พยายามปรับปรุงและพัฒนาระบบงานสาธารณสุข เพื่อให้การบริการทางการแพทย์และสาธารณสุขครอบคลุมประชากรอย่างทั่วถึง โดยการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน ในการดูแลรักษาสุขภาพ รวมทั้ง เสริมสร้างประสิทธิภาพและคุณภาพการรักษาพยาบาลโรคเฉพาะทางของสถานพยาบาล ในสังกัดสำนักการแพทย์ กรุงเทพมหานคร เพื่อสร้างความเป็นเลิศทางการแพทย์ และการพัฒนาคักยภาพของแพทย์ พยาบาล บุคลากรทางการแพทย์ ตลอดจนการพัฒนาภูมิทัศน์ และสนับสนุนวัสดุครุภัณฑ์ทางการแพทย์ที่จะส่งเสริมให้บริการทางการแพทย์และสาธารณสุข ของกรุงเทพมหานครให้เป็นไปตามมาตรฐานการพัฒนาคุณภาพโรงพยาบาล (Hospital Accreditation : HA) และมาตรฐานการบริการสาธารณสุข (Health Center Accreditation : HCA) เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชน และมุ่งให้กรุงเทพมหานครเป็นเมืองที่มีสุขภาพดี ผู้คนมีความสุข โดยเร่งแก้ไขปัญหาสำคัญต่างๆ อาทิ ปัญหาการขาดแคลนบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข การขยายโครงสร้างพื้นฐานด้านสุขภาพระดับชุมชน แต่ก็ยังไม่เพียงพอ กับความต้องการของประชาชนในพื้นที่กรุงเทพมหานครที่มีความต้องการคุณภาพ การให้บริการทางการแพทย์และสาธารณสุขที่สูงขึ้น ดังนั้น กรุงเทพมหานครจึงจำเป็นอย่างยิ่ง ที่ต้องพัฒนาคุณภาพการให้บริการทางการแพทย์และสาธารณสุขด้วยเทคโนโลยีและหลักวิชาการทางการแพทย์ที่ทันสมัย การปฏิรูประบบบริหารจัดการระบบงานสาธารณสุขที่มีประสิทธิภาพอย่างทั่วถึง และควบรวมจัดการรักษาพยาบาล การพัฒนาสุขภาพ การป้องกันโรค และการส่งเสริมสุขภาพ และจัดการดูแลควบคุมเพื่อลดปัจจัยเสี่ยงที่มีผลต่อสุขภาพที่จะนำไปสู่การเจ็บป่วยเรื้อรังและการเจ็บป่วยด้วยโรคที่ป้องกันได้ การกระตุ้นและรณรงค์ให้ประชาชนปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อลดปัจจัยเสี่ยงที่เป็นภัยคุกคามต่อสุขภาพ รวมทั้งดำเนินการเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคในเชิงรุก เพื่อป้องกันปัญหาการเจ็บป่วยและการเสียชีวิต ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมใหม่และระบบด้วย (แผนบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2552 - พ.ศ. 2555, 2551 : 20-21)

วันเบาหวานโลก

การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อปรับแผน พัฒนาบุคลากรของสำนักการแพทย์

ประชุมจัดทำแผนปฏิบัติราชการ
สำนักการแพทย์

เนื่องจากสำนักการแพทย์เป็นหน่วยงานหนึ่งในสังกัดกรุงเทพมหานคร ดังนั้น จึงถือเป็นความรับผิดชอบของผู้บริหารสำนักการแพทย์ที่ต้องนำแผนการพัฒนาหรือยุทธศาสตร์ การพัฒนาที่กำหนดไว้ในแผนบริหารราชการกรุงเทพมหานคร ไปจัดทำแผนปฏิบัติราชการให้เป็นรูปธรรมและบรรลุผลลัมภ์ตามที่กรุงเทพมหานครได้กำหนดไว้ ทั้งด้านคุณภาพชีวิต ด้านการศึกษา ด้านความปลอดภัย และด้านการบริหารจัดการเมืองตามหลักธรรมาภิบาล

ดังนั้น ใน **แผนปฏิบัติราชการ 4 ปี (พ.ศ. ๒๕๔๘ - พ.ศ. ๒๕๕๑)** สำนักการแพทย์ กรุงเทพมหานครได้กำหนดกลยุทธ์ตามยุทธศาสตร์ในแผนบริหารราชการกรุงเทพมหานคร ในด้านต่างๆ ไว้ดังนี้

ด้านคุณภาพชีวิต

1. ส่งเสริมประชาชนให้มีพฤติกรรมสุขภาพดี โดยการดูแลสุขภาพเชิงรุกอย่างต่อเนื่อง และได้รับข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพที่ทันต่อเหตุการณ์
2. ส่งเสริมให้เด็ก เยาวชน และประชาชนมีภูมิคุ้มกันโรคติดต่อ โดยการฉีดวัคซีนตามเกณฑ์ที่กำหนด รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการควบคุม ป้องกันโรค และได้รับความปลอดภัยจากโรคติดต่อ
3. ส่งเสริมและพัฒนาความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัว โดยเสริมสร้างสัมพันธภาพที่ดี เพื่อป้องกันและลดปัญหาความรุนแรงในครอบครัว
4. ส่งเสริมป้องกันปัญหายาเสพติดและอยากรุนแรงในครอบครัว จริยธรรมและความเอื้ออาทรในสังคม
5. เพิ่มประสิทธิภาพการบริการทางการแพทย์และสาธารณสุขโดยการปรับปรุงคุณภาพการบริการของโรงพยาบาลในสังกัดกรุงเทพมหานครให้ได้มาตรฐาน
6. จัดบริการการแพทย์และสาธารณสุขอย่างทั่วถึงและเพียงพอ รวมทั้งพัฒนาระบบบริการสุขภาพให้มีประสิทธิภาพ
7. จัดตั้งบริการการแพทย์จุลเจนครบวงจร เพื่อช่วยเหลือผู้ป่วยให้ทันท่วงที ตลอดจนพัฒนาระบบการส่งต่อและประสานงานกับโรงพยาบาลเอกชน และโรงพยาบาลของภาครัฐ ให้มีประสิทธิภาพ

8. จัดสวัสดิการที่เหมาะสมให้กับผู้สูงอายุ รวมทั้งให้คำปรึกษาและจัดกิจกรรมพื้นฟูจิตใจแก่ผู้ที่ประสบปัญหาสุขภาพจิต

9. พัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้พิการให้ใช้ชีวิตในกรุงเทพมหานคร และสามารถเข้าถึงบริการสาธารณสุขต่างๆ ได้สะดวก

ด้านการศึกษา

1. พัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษาและการศึกษาต่อเนื่อง โดยรักษามาตรฐานการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายกรุงเทพมหานครและระดับประเทศ พร้อมสอดแทรกการพัฒนาผู้เรียนในด้านคุณธรรม จริยธรรม และทักษะด้านอื่นๆ ที่จำเป็นในการดำรงชีวิต

2. พัฒนาเครือข่ายสำหรับการแลกเปลี่ยนวิชาการ ประสบการณ์ และเทคนิคการจัดการเรียนการสอน ทั้งในระดับกรุงเทพมหานครระดับประเทศ และระหว่างประเทศ

3. มุ่งเน้นการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาสู่กระบวนการเรียนการสอน

4. สร้างเสริมการวิจัยทุกระดับ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน การจัดการศึกษา และให้ได้ผลงานที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

ด้านความปลอดภัย

1. เพิ่มความสามารถในการช่วยเหลือผู้ถูกกระทำได้อย่างรวดเร็ว โดยจัดให้มีสายด่วนที่พร้อมให้บริการอย่างทันท่วงทันตลอด 24 ชั่วโมง และพัฒนาประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือผู้ถูกกระทำ

2. นำบัด พื้นฟูผู้ถูกกระทำทั้งทางร่างกายและจิตใจ ตลอดจนการติดตามผลการนำบัดอย่างต่อเนื่อง โดยสนับสนุนปัจจัยทั้งในรูปของความเพียงพอของศูนย์บำบัดและบุคลากรตลอดจนสนับสนุนให้บุคลากรมีความรู้ในการช่วยเหลือประชาชน

ความร่วมมือที่เกี่ยวกับระบบทางการแพทย์ฉุกเฉิน

การประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาบุคลากรของกรุงเทพมหานคร
ที่เกี่ยวข้องกับสำนักการแพทย์

การประชุมจัดทำแผนปฏิบัติราชการ
สำนักการแพทย์

ด้านการบริหารจัดการเมืองหลักธรรมาภิบาล

1. พัฒนาระบบงานเพื่อลดขั้นตอนและระยะเวลาของการให้บริการ
2. นำมาตรการราชการใสสะอาดมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. ลดค่าใช้จ่ายประจำในส่วนที่เป็นไปได้เพื่อให้สามารถเพิ่มลัดส่วนงบประมาณด้านการให้บริการ
4. พัฒนาการเบิกจ่ายเงินตามแผนงบประมาณประจำปีให้รวดเร็ว เป็นไปตามแผนปฏิบัติการเบิกจ่ายเงิน
5. พัฒนาศักยภาพบุคลากรทั้งด้านความรู้ ความสามารถ และทัศนคติอย่างเป็นระบบ ทั่วถึงและต่อเนื่อง

เมื่อสิ้นสุดแผนปฏิบัติราชการ 4 ปี (พ.ศ. 2548 - พ.ศ. 2551) ทางสำนักการแพทย์ กรุงเทพมหานครได้มีการสรุปผลงานและประเมินแผนปฏิบัติราชการดังกล่าว เพื่อวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสการพัฒนาและอุปสรรค อันจะนำไปสู่การวางแผนปฏิบัติราชการ 4 ปี (พ.ศ. 2552 - พ.ศ. 2555) ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ตามแผนบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2552 - พ.ศ. 2555 ทั้งนี้ สำนักการแพทย์ กรุงเทพมหานครได้นำ **ยุทธศาสตร์ที่ 2** พัฒนาศักยภาพเมือง เพื่อก้าวทันการแข่งขันทางเศรษฐกิจและเป็นมหานครแห่งการเรียนรู้ **ยุทธศาสตร์ที่ 4** พัฒนากรุงเทพมหานครให้เป็นมหานครแห่งคุณภาพชีวิตที่ดี และมีเอกลักษณ์ ทางวัฒนธรรม และ **ยุทธศาสตร์ที่ 5** พัฒนาระบบบริหารจัดการ เพื่อเป็นต้นแบบด้านการบริหารมหานคร ทั้งนี้ สำนักการแพทย์ กรุงเทพมหานครได้กำหนดดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และ เป้าประสงค์การพัฒนาไว้ ทั้งนี้ ผู้สนใจสามารถติดตามอ่านได้ในบทนิพนธ์ของนายแพทย์ พิรพงษ์ สายเชื้อ ผู้อำนวยการสำนักการแพทย์ เรื่อง มองทิศทางในอนาคตของสำนักการแพทย์

ปัจจุบัน (พ.ศ. 2552) สำนักการแพทย์ กรุงเทพมหานคร มีสำนักงานตั้งอยู่ ณ เลขที่ 514 ถนนหลว แขวงป้อมปราบศัตรูพ่าย เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร 10100 website:www.msd.bangkok.go.th ประกอบด้วยหน่วยงานสำคัญดังต่อไปนี้

1. สำนักงานเลขานุการ สำนักการแพทย์
2. กองวิชาการ
3. วิทยาลัยพยาบาลเกื้อการรุณย์
4. วิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานครและวชิรพยาบาล
5. โรงพยาบาลกลาง
6. โรงพยาบาลตากลิน
7. โรงพยาบาลเจริญกรุงประชาธิชัย
8. โรงพยาบาลหลวงพ่อทวดศักดิ์ ชุตินธร อุทิศ
9. โรงพยาบาลเวชการรุณย์รัตน์ (โรงพยาบาลหนองจอก)
10. โรงพยาบาลลาดกระบังกรุงเทพมหานคร
11. โรงพยาบาลราชพิพัฒน์
12. โรงพยาบาลลิรินธร
13. ศูนย์บริการการแพทย์ฉุกเฉิน กรุงเทพมหานคร (ศูนย์เรوار้อน)

ข้าราชการรับมอบนโยบายด้านการแพทย์และสาธารณสุข
จากผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

เป็นที่ประจักษ์ว่านับตั้งแต่มีประกาศกระทรวงมหาดไทย เมื่อ 22 มีนาคม พ.ศ. 2517 เพื่อจัดรูปแบบการปกครองของเทศบาลนครหลวงเป็นกรุงเทพมหานคร ได้มีหน่วยงานซึ่งสำนักการแพทย์ นับรวมเวลาได้ 36 ปีเต็ม สำนักการแพทย์ได้มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาทั้งด้านโครงสร้างองค์กร การขยายหน่วยงานในกำกับดูแลของสำนักการแพทย์ และการนำนโยบายจากผู้บริหารของกรุงเทพมหานครด้านการแพทย์และการสาธารณสุข มากำหนดยุทธศาสตร์ทั้งในด้านการจัดการศึกษาของวิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานครและวชิรพยาบาล และวิทยาลัยพยาบาลเกื้อการรุณย์ รวมทั้งการให้บริการด้านการดูแลรักษาเพื่อส่งเสริมคุณภาพเชิงคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล และพัฒนาระบบบริการด้านการแพทย์ของโรงพยาบาลในสังกัดให้มีคุณภาพเทียบเคียงกับระดับชาติและนานาชาติ รวมทั้งการสร้างเครือข่ายเพื่อการประสานความร่วมมือ การรับและลงต่อผู้ป่วยกับสำนักอนามัย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้การดูแลรักษาผู้ที่ได้รับบาดเจ็บและผู้เจ็บป่วยได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

การกิจในอนาคตที่สำคัญของสำนักการแพทย์ คือ การเพิ่มประสิทธิภาพและการพัฒนาคุณภาพการบริการของโรงพยาบาลในสังกัด ให้ผ่านการรับรองมาตรฐานครบถ้วน แห่ง ทั้งนี้มีโรงพยาบาลที่ผ่านการรับรองมาตรฐานแล้ว 5 แห่ง อีก 4 แห่งอยู่ในระหว่างดำเนินการ นอกจากนี้สำนักการแพทย์จะได้ดำเนินการวางแผนการก่อสร้างโรงพยาบาลแห่งใหม่ในเขตบางขุนเทียนตามนโยบายผู้บริหารของกรุงเทพมหานคร เพื่อรับการดูแลรักษาและการพื้นฟูสภาพผู้สูงอายุในชุมชนเขตเมืองของกรุงเทพมหานคร ซึ่งนับวันจะมีจำนวนผู้สูงอายุมากขึ้น รวมทั้ง การเตรียมความพร้อม เพื่อให้ 2 หน่วยงานในสังกัด คือ วิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์ และวิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานครและวิชรพยาบาล พัฒนาเป็นคณะพยาบาลศาสตร์และคณะแพทยศาสตร์ของมหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร ซึ่งขณะนี้อยู่ในระหว่างการรวมตัวกันระหว่างวัสดุ เพื่อผ่านการเห็นชอบพระราชบัญญัติการจัดตั้งมหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร ซึ่งทั้ง 2 หน่วยงานจึงมีส่วนสำคัญในการพัฒนาและส่งเสริม สุขภาพคนเมืองแบบยั่งยืน (urban health) ในเขตกรุงเทพมหานครต่อไป

เอกสารอ้างอิงและบรรณานุกรม

- เทศบาลนครกรุงเทพ. (2501). เทศบาลนครกรุงเทพ ในรอบ 21 ปี จัดพิมพ์เป็นที่ระลึกในวันคล้ายวันสถาปนาเทศบาล ครบรอบ 21 ปี 21 พฤษภาคม พ.ศ. 2501. (ไม่ปรากฏเมืองที่พิมพ์และสถานที่พิมพ์). หน้า 132 - 149.
- เทศบาลนครกรุงเทพ. (2530). เทศบาลนครกรุงเทพ ในรอบ 30 ปี เทศบาลนครกรุงเทพจัดพิมพ์เป็นที่ระลึกในวันคล้ายวันสถาปนาเทศบาล ครบรอบ 30 ปี 27 พฤษภาคม พ.ศ. 2530. กรุงเทพฯ : โรงพยาบาลสัมภาระ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สถาบันวิจัยและพัฒนาสุขภาพ หน้า 83 - 98.
- บุลศักดิ์ วัฒนาพาสุข. (2501). ประวัติโรงพยาบาลกลาง ใน เทศบาลนครกรุงเทพ ในรอบ 21 ปี เทศบาลนครกรุงเทพจัดพิมพ์เป็นที่ระลึกในวันคล้ายวันสถาปนาเทศบาล ครบรอบ 21 ปี 27 พฤษภาคม พ.ศ. 2501. (ไม่ปรากฏเมืองที่พิมพ์และสถานที่พิมพ์). หน้า 132 - 135.
- ไม่ปรากฏผู้แต่ง. (2543). บันทึกเรื่องจัดระเบียบการปกครองชิรพยาบาล : เนื่องในโอกาสเกณฑ์อายุราชการ แพทย์หญิงเกยูร สถาพรพงษ์. 30 กันยายน พ.ศ. 2543. หน้า 42.
- ฝ่ายแผนงาน กองวิชาการ สำนักการแพทย์. (2549). แผนบริหารราชการกรุงเทพมหานคร ยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ 5 การล่งเสริมคุณภาพชีวิต ในเชิงรุกและจิตสำนึกด้านศิลปวัฒนธรรม. ใน แผนปฏิบัติราชการ 4 ปี (พ.ศ. 2548 - พ.ศ. 2551) สำนักการแพทย์ กรุงเทพมหานคร. (ไม่ปรากฏเมืองที่พิมพ์และสถานที่พิมพ์). หน้า 40 - 45.
- พันธ์ ไชยนันทน์. (2501). การจัดระเบียบบริหารงานของเทศบาลนครกรุงเทพ ใน เทศบาลนครกรุงเทพ ในรอบ 21 ปี เทศบาลนครกรุงเทพ จัดพิมพ์เป็นที่ระลึกในวันคล้ายวันสถาปนาเทศบาล ครบรอบ 21 ปี 27 พฤษภาคม พ.ศ. 2501. (ไม่ปรากฏเมืองที่พิมพ์และสถานที่พิมพ์). หน้า 92-93.
- พิชญา นาควัชระ. (2550). โรงพยาบาลสิรินธร สำนักการแพทย์ กรุงเทพมหานคร : สูจิบัตร พิธีเปิดโรงพยาบาล. วันจันทร์ที่ 14 พฤษภาคม พุทธศักราช 2550. (ไม่ปรากฏเมืองที่พิมพ์และสถานที่พิมพ์).
- ยลฉัย จงจิระคิริ. (2552). ประวัติโรงพยาบาลกลาง. ใน หนังสือครอบโรงพยาบาล 111 ปี. (ไม่ปรากฏเมืองที่พิมพ์และสถานที่พิมพ์). หน้า 31 - 37.
- คิริ ปรัมปредี. (2550). โรงพยาบาลสิรินธร สำนักการแพทย์ กรุงเทพมหานคร : สูจิบัตร พิธีเปิดโรงพยาบาล. วันจันทร์ที่ 14 พฤษภาคม พุทธศักราช 2550. (ไม่ปรากฏเมืองที่พิมพ์และสถานที่พิมพ์).
- สมบุญ เก้าพัฒนา, สุ瓜ร์ ดิษเจริญ, กาญจนา คิริเจริญวงศ์, และ สาระ มุขดี. (2539). หนังสือ 4 ทศวรรษเกื้อการรุณย์ : พ.ศ. 2497 - พ.ศ. 2539. กรุงเทพฯ : บริษัทวังตะวัน. หน้า 65 - 85.
- สำนักการแพทย์ กรุงเทพมหานคร. (2534). ประวัติสำนักการแพทย์. รายงานประจำปี สำนักการแพทย์ กรุงเทพฯ : ศาสตร์การพิมพ์. หน้า 5 - 7.

สำนักนโยบายและแผน กรุงเทพมหานคร. (2530). แผนงานที่ 1 : แผนงานพัฒนาการสาธารณสุข. ใน แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 3

พ.ศ. 2530 - พ.ศ. 2534. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา. หน้า 120 - 126.

สำนักนโยบายและแผน กรุงเทพมหานคร. (2534). แผนงานที่ 2 : แผนงานสาธารณสุข. ใน แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2535 -

พ.ศ. 2539. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง. หน้า 94 - 104.

สำนักนโยบายและแผน กรุงเทพมหานคร. (2542). จากเทศบาลสู่กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์. หน้า 117 - 189.

สำนักนโยบายและแผน กรุงเทพมหานคร. (2540). แผนงานที่ 3 : แผนงานสาธารณสุข. ใน แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2540 -

พ.ศ. 2544. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักเลขานุการคณะกรรมการรัฐมนตรี. หน้า 103 - 116.

สำนักนโยบายและแผน กรุงเทพมหานคร. (2546). แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 6 พ.ศ. 2545 - พ.ศ. 2549 สาขาสุขภาพ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. หน้า 86 - 94.

สำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล กรุงเทพมหานคร. (2551). แผนปฏิบัติราชการประจำปี พ.ศ. 2552 - พ.ศ. 2555. กรุงเทพฯ : ลินดุ คิวเอชั่น. หน้า 1 - 29.

สำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล กรุงเทพมหานคร. (2551). ยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนากรุงเทพมหานครให้เป็นมหานครแห่งคุณภาพชีวิตที่ดีและมีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม. ใน แผนบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2552 - พ.ศ. 2555. หน้า 20 - 24.

เสนอ ต้นทศวรรษที่ 21. (2501). วชิรพยาบาล. ใน เทศบาลกรุงเทพฯ ในรอบ 21 ปี เทศบาลกรุงเทพฯ จัดพิมพ์เป็นที่ระลึกในวันคล้ายวันสถาปนา เทศบาล ครบรอบ 21 ปี 27 พฤษภาคม 2501. (ไม่ปรากฏเมืองที่พิมพ์และสถานที่พิมพ์). หน้า 136 - 149.

เสนอ ต้นทศวรรษที่ 21. (2543). ประวัติวชิรพยาบาล : เนื่องในโอกาสเกษียณอายุราชการ แพทย์หญิงเกยูร สถาพรพงษ์. 30 กันยายน 2543. หน้า 8 - 14.